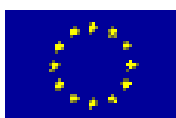

UDKAST 23. marts 07

Strategi for udvikling af den danske Fiskeri- og akvakultursektor 2007-2013

Den Europæiske Fiskerifond

Indhold

1. Indledning	5
2. Vision og mål for den danske fiskeri- og akvakultursektor	7
2.1. Branchemål	10
2.2. Interaktionsmål (mål for samspil mellem brancherne)	10
2.3. Kollektive mål	11
3. Strategi til opfyldelse af vision og mål	12
3.1. Strategi for aktiviteter på brancheniveau	16
3.1.1. Tilpasning af fiskerikapaciteten og plan for justering af fiskeriindsatsen	16
3.1.2. Modernisering af fartøjer	16
3.1.3. Yngre fiskeres etablering i fiskerierhvervet	17
3.1.4. Vækst og udvikling af miljømæssig bæredygtig akvakultur	17
3.1.5. Serviceniveau i fiskerihavne	18
3.1.6. Forarbejdning	19
3.2. Strategi for værdikæden (interaktion mellem brancher)	19
3.2.1. Netværk og samarbejde	19
3.3. Strategi for kollektive aktiviteter	20
3.3.1. Afsætningsfremme og certificering	20
3.3.2. Ressource og miljømæssigt bæredygtig forvaltning af fiskerierne	21
3.3.3. Udvikling af fiskeriområder	21
3.3.4. Uddannelse og kompetenceudvikling	22
3.3.5. Arbejdsmiljø og sikkerhed	22
3.3.6. Forskning, rådgivning og monitorering	22
3.3.7. Kontrol og dataindsamling	23
4. Sammenhæng mellem strategi og andre politikområder	25
4.1. Komplementaritet og afgrænsning til andre fællesskabsprogrammer	26
4.1.1. Strukturfondene og fonden for landbrug og landdistriktsudvikling	26
4.2.1. Miljø- og naturprogrammer	27
4.2.2. Ligestilling	28

5. Den aktuelle situation i fiskeri- og akvakultursektoren og i fiskeriområderne	31
5.1 Fiskeressourcen og råvareforsyningen	32
5.2 Forarbejdning og afsætning	34
5.3 Fiskeriområderne	35
5.4 Fiskeriforvaltning, kontrol og forskning	36
6 SWOT-analyse af fiskerisektoren	37
7. Ressourcer	44
8. Administration og overvågning	46
8.1. Partnerskab	46
8.2. Parallel partnerskabsproces for national strategi og handlingsplan	47
8.3. Miljøvurdering af EFF-programmet	47
8.4. Administration	49
Bilag	
Bilag I Afsætning og eksport af fiskeprodukter	
Bilag II Procedure for udpegning af fiskeriområder og etablering af lokale aktionsgrupper	
Bilag III Oversigt over kontekstindikatorer	

1. Indledning

Denne strategi for den danske fiskerisektor er udarbejdet i henhold til Rådets forordning 1198/2006 af 27. juli 2006 om Den Europæiske Fiskerifond (EFF). Strategien sætter visionen og målene for fiskeri- og akvakultursektorens udvikling i perioden 2007-2013.

Strategien giver dermed også målene for de aktiviteter, der gennemføres i Danmark i 2007-2013 inden for rammerne af EFF. Strategien udmøntes i et nationalt program – Program for den danske fiskeri- og akvakultursektor 2007-2013. Iværksættelsen af strategien må dog også ske inden for de rammer, der fastsættes på de årlige finanslove.

Aktiviteterne under EFF har, som overordnet mål, at understøtte den fælles fiskeripolitik og den danske regerings målsætninger for udvikling af Danmark til et vækst-, videns- og iværksættersamfund i overensstemmelse med Lissabon-strategiens målsætninger om vækst og beskæftigelse.

Strategien tager afsæt i en vision om størst mulig vedvarende erhvervs- og samfundsmæssig udbytte af den danske fiskerisektor. Visionen gennemføres med udgangspunkt i, at offentlig økonomisk støtte kun er nødvendig til at understøtte specifikke politiske prioriteringer, samt til at korrigere, hvor markedskræfterne ikke kan skabe de samfundsmæssige ændringer, der er nødvendige til at opfylde prioriteringerne.

Den danske fiskerisektor er kendetegnet ved mange små enheder, der ikke selv nødvendigvis har kapaciteten og risikovillig kapital til at imødekomme det globaliserede markeds krav om vedvarende udvikling gennem forskning og innovation. Det er med dette udgangspunkt midlerne fra Den Europæiske Fiskerifond vil blive anvendt.

Offentlig støtte gennem Den Europæiske Fiskerifond gives til aktiviteter, der bidrager til at udvikle fiskerisektoren og understøtte bæredygtig udvikling af fiskeri og akvakultur og en flådestruktur der tilgodeser både havfiskeriet og kystfiskeriet, samt en regional udvikling i fiskeriområderne, der er attraktiv for befolkning og erhvervsudvikling.

Definitioner

Fiskeri- og akvakultursektor eller Fiskerisektor	Inkluderer alle fiskerirelaterede aktiviteter i Danmark, herunder fiskeri, akvakultur, forarbejdning, engroshandel, detailhandel, havne, fiskeriets serviceerhverv og offentlige aktiviteter i tilknytning til fiskeri og akvakultur som forvaltning, kontrol, rådgivning, innovation og forskning.
Branche	Erhvervsgren der producerer samme type af produkter og som er i direkte konkurrence.
Convenience fødevarer	Færdiglavede eller semifærdiglavede fødevarer
EFF	Den Europæiske Fiskerifond
Fiskeriområder	Geografisk afgrænset landområde kendetegnet ved erhvervmæssig og socio-kulturel tilknytning til fiskerisektoren.
Funktionelle fødevarer	Fødevarer som har fået tilført bestemte egenskaber, fx øget/ændret vitaminindhold.
Innovation	Kommerciel anvendelse af ny viden eller kendt viden på en ny måde.
Monitering	Overvågning, måling og registrering.
Omregningskurs	1 € = 7,45 DKK
SWOT-analyse	Analyse af styrker, svagheder, muligheder og trusler
Værdikæden	Angiver fiskens vej fra hav til forbruger gennem alle de led hvor fisken tilføjes værdi, fra den fanges eller opdrættes, via forarbejdning, engroshandel, detailhandel til slutforbrugeren
Værditilvækst	Værditilvækst er et mål for samfundets samlede produktion og opgøres som forskellen mellem produktionsværdi og forbrug i produktionen. Værditilvækst angiver den værdiforøgelse der sker ved forarbejdning af råvarer og ved videresalg af råvarer og færdigvarer.

2. Vision og mål for den danske fiskeri- og akvakultursektor

Visionen for den danske fiskerisektors udvikling er under hensyntagen til EU's fælles fiskeripolitik og den danske fiskerilovgivning:

At skabe rammerne for det størst mulige vedvarende udbytte af den danske fiskeri- og akvakultursektor, hvor ressourcerne udnyttes under hensyn til målet om bæredygtighed og regional udvikling.

Med størst muligt vedvarende udbytte menes erhvervsøkonomisk og samfundsmæssigt udbytte. Disse er oftest relateret til produktionsomfang og lønsomhed, og måles i indkomster, eksportindtægter og beskæftigelse. Men fiskerisektoren rummer også kulturelle værdier både lokalt og for hele det danske samfund. Samfundsudbyttet skal derfor ses i en bred sammenhæng og omfatter også sektorens betydning for fx turismen og lokalsamfundenes identitet.

Vedvarende erhvervsøkonomisk- og samfundsmæssigt udbytte indebærer, at den danske fiskerisektors nuværende aktivitet ikke begrænser fremtidige muligheder. Det er afgørende, at sektoren løbende udvikler sig og styrker sin konkurrenceevne på et biologisk og miljømæssig bæredygtig grundlag og i overensstemmelse med den fællesfiskeripolitiks målsætninger som udtrykt i Rådets forordning 2371/2002. Samtidig er fiskerisektoren afhængig af et sundt vandmiljø der muliggør en optimal forsyning af råvarer af høj kvalitet og sundhed.

For det primære fiskeri er der en sammenhæng mellem aktivitetsniveau og udbytte. Er indsatsen i fangstsektoren for stor resulterer det i overfiskeri, som igen medfører lavere og mere ustabile fangster. Det er derfor afgørende, for at sikre det størst mulige erhvervsøkonomiske og samfundsmæssige udbytte, at fiskeriindsatsen løbende tilpasses ressourcegrundlaget, således at bestandene befiskes på det niveau, der på langt sigt muliggør det størst mulige økonomiske udbytte.

For det primære fiskeri er det specielt vigtigt, at bifangster og anden uønsket påvirkning af miljøet holdes inden for bæredygtige rammer. For akvakultur er det afgørende, at sektorens udviklingsmuligheder sikres gennem innovation og teknologiudvikling så påvirkningen af miljøet kan begrænses og dokumenteres i overensstemmelse med miljøkravene.

En flådestruktur, der tilgodeser både havfiskeriet og det kystnære fiskeri er af betydning for opretholdelse af beskæftigelsen i det primære fiskeri. En sådan fiskerflåde bidrager til et flerstrengt dansk fiskeri med forudsætninger for at optimere kvaliteten og udnytte alle fiskerimulighederne. Endvidere er der et behov for modernisering af den danske flåde, så kravene til arbejdsmiljø og sikkerhed, omkostningsniveau, selektivitet og produktkvalitet kan tilgodeses. Aktiviteterne vil også være væsentlige for, at unge mennesker motiveres til at søge ind i erhvervet.

Det vurderes, at det erhvervsøkonomiske og samfundsmæssige udbytte kan forøges de kommende år inden for de givne biologiske og miljømæssige rammer og under hensyntagen til udviklingsmulighederne i fiskeriområderne og en forvaltning der tilgodeser såvel havfiskeri som kystfiskeri. Afgørende forudsætninger herfor er udnyttelse af de muligheder globaliseringen skaber, en fiskeriforvaltning der i højere grad er markedsbaseret og gør erhvervet selvregulerende samt en fortsat fokus på bæredygtighed.

Udvikling af fiskeriområder er nødvendig for at sikre, at fiskerisektoren er forankret i velfungerende lokalsamfund med høj livskvalitet, hvor udsving og kriser i fiskeriet kan håndteres. Endvidere er der en indbyrdes sammenhæng mellem de erhvervmæssige betingelser, herunder for langsigtede økonomisk holdbare investeringer i fiskerisektoren og tilstedeværelsen af velfungerende lokalsamfund, med et tidssvarende kompetence- og serviceniveau, hvor befolkningsunderlaget er balanceret og livskvaliteten høj.

For akvakultur skal der skabes vækst og udvikling. Væksten skal ske inden for både traditionelle og nye arter. Samlet set er der et stort eksportpotentiale i akvakultursektoren, og med en stigende produktion er der også god mulighed for øget vækst i følgeerhvervene.

Sikring af virksomhedernes konkurrenceevne og rentabilitet i alle dele af fiskerisektoren inden for rammerne af biologisk bæredygtighed, import af råvarer og hensynet til fiskeriområderne er helt centralt. Innovative investeringer og aktiviteter kan være med til at sikre det størst mulige vedvarende erhvervs- og samfundsmæssige udbytte. Dette sker gennem kontinuerlig udvikling i hele værdikæden inden for de enkelte brancher i sektoren, i samspil mellem brancherne og gennem kollektive foranstaltninger.

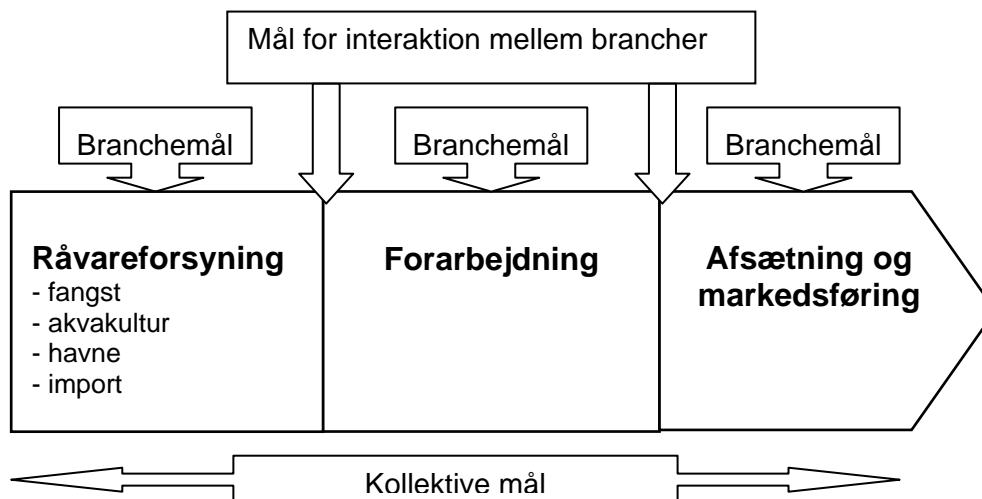
Med udgangspunkt i visionen er der opstillet strategiske mål for udviklingen i brancherne og i samspillet mellem brancherne og for de kollektive foranstaltninger.

For overskuelighedens skyld er værdikæden opdelt i

- Råvareforsyningen, der består af fangst, akvakultur, havne m.v. samt importen af råvarer.
- Forarbejdning samt
- Afsætning og markedsføring.

I figur 1 er principperne for de strategiske mål vist med udgangspunkt i de enkelte led i værdikæden.

Figur 1 Oversigt over mål for fiskerisektorens udvikling

Branchemål er mål for den enkelte branche eller det enkelte led i værdikæden. *Kollektive* mål er rammeskabende mål inden for en branche, flere brancher eller hele sektoren.

Interaktionsmål er mål for bedre interaktion mellem de enkelte led eller brancher i værdikæden.

2.1. Branchemål

I fiskeriet skabes muligheder for lave omkostninger og stor værditilvækst inden for rammerne af et biologisk bæredygtigt fiskeri.

Der skabes mulighed for en effektiv og tidssvarende flåde, der tilgodeser både havfiskeriet og det kystnære fiskeri.

I de strategiske fiskerihavne tilbydes sammenhængende service på et højt niveau. I nichehavne, herunder landingspladser tilbydes basale servicefunktioner for små og mindre, lokalt forankrede fiskerfartøjer.

Der gennemføres aktiviteter, der fremmer de unges motivation til at søge ind i fiskerierhvervet

I akvakultur skabes mulighed for bæredygtig vækst gennem finansiering, forskning, innovation, kompetenceudvikling, reduktion af miljø og naturbelastning og etablering af nye samarbejdsformer

I forarbejdning, en gros- og afsætningsleddene opretholdes og optimeres værditilvæksten gennem innovation, kompetenceudvikling og nye samarbejdsformer

I detailhandlen fremmes et bredt udbud af fiskeprodukter.

2.2. Interaktionsmål (mål for samspil mellem brancherne)

Samarbejdet i værdikæden om markedsinformation, kundekrav og produktudvikling forøges med henblik på at den danske fiskerisektor kan levere, hvad kunder og forbrugere efterspørger.

Rammerne for optimal kvalitet og sporbarhed forbedres gennem hele værdikæden.

Rammerne for at optimere forarbejdningsindustriens råvaregrundlag styrkes og værditilvæksten i sektoren som helhed forbedres.

2.3. Kollektive mål

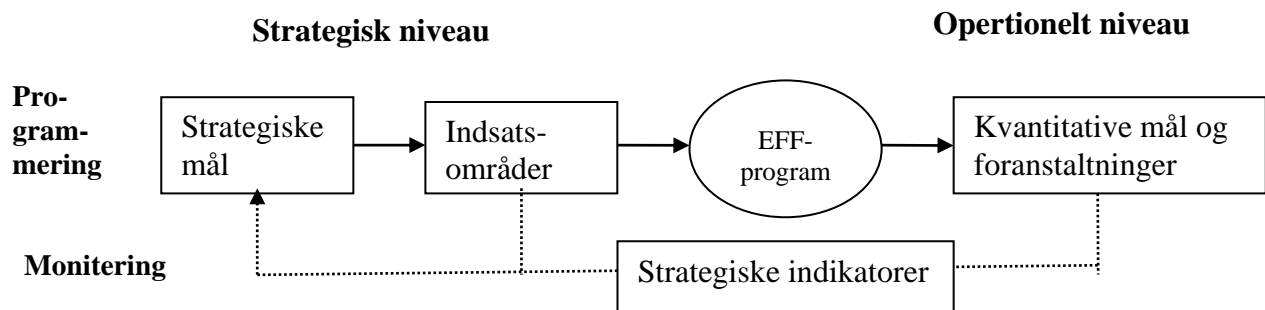
Fiskerisektorens påvirkning af miljøet minimeres inden for rammerne af en overordnet samfundsmæssig prioritering.
Påvirkning af havmiljøet og udsmid samt uønskede bifangster reduceres.
Arbejdsmiljøet forbedres og risikoen for arbejdsulykker reduceres.
God og effektiv forvaltning, som involverer alle relevante interessenter og baseres på kompetent rådgivning.
Fangsterne og fiskerindsatsen forvaltes på et niveau, som sikrer en bæredygtig udnyttelse af ressourcerne.
Forbrugernes sundhedstilstand understøttes gennem tilskyndelse til at spise mere fisk.
Uddannelses- og kompetenceniveauet i hele fiskeri- og akvakultursektoren optimeres.
Beskæftigelsen i fiskeriområderne opretholdes.
Fiskeriområderne skal være attraktive for erhvervsudvikling og bosætning, med respekt for natur og lokale værdier.
Der skabes rammer for et differentieret erhvervsliv i fiskeriområder.
Offentlig kontrol med fiskeriaktiviteter og kvalitet effektiviseres og kombineres i højere grad med egenkontrol inden for de enkelte brancher

3. Strategi til opfyldelse af vision og mål

Opfyldelsen af de strategiske mål for udviklingen af fiskeri- og akvakultursektoren forudsætter en række aktiviteter. De forskellige indsatsområder er beskrevet i det følgende. Implementeringen af Den Europæiske Fiskerifond i Danmark giver mulighed for at forfølge de fleste mål og indsatsområder. Enkelte mål især vedrørende forskning og kontrol og forvaltning vil ikke kunne understøttes direkte i EFF-programmet. De indgår i strategien, men vil ikke være beskrevet nærmere i det operationelle program for fiskeri- og akvakultursektoren 2007-2013.

Sammenhængen mellem strategi, det operationelle program og EFF-forordningen fremgår af Figur 2.

Figur 2 Sammenhæng mellem Strategi og program

Hvordan de enkelte strategiske mål relaterer sig til de enkelte akser i EFF-forordningen fremgår af oversigten i Tabel 1.

En oversigt over de statistiske data (kontekstindikatorer) fordelt på forordningens akser fremgår af bilag 3.

De indsatsområder, der gennemføres via foranstaltninger i det operationelle program fremgår af finansieringsplanen i Tabel 7.

Tabel 1 Oversigt over mål i programmet i forhold til EFF-forordningens akser

Mål i programmet		Akse i forordning			
		1	2	3	4
Branchemål	I fiskeriet skabes muligheder for lave omkostninger og stor værditilvækst inden for rammerne af et biologisk bæredygtigt fiskeri.				
	Der skabes mulighed for en effektiv og tidssvarende flåde, der tilgodeser både havfiskeriet og det kystnære fiskeri.				
	I de strategiske fiskerihavne tilbydes sammenhængende service på et højt niveau. I nichehavne, herunder landingspladser tilbydes basale servicefunktioner for små og mindre, lokalt forankrede fiskerfartøjer.				
	Der gennemføres aktiviteter, der fremmer de unges motivation til at søge ind i fiskerierhvervet				
	I akvakultur skabes mulighed for bæredygtig vækst gennem finansiering, forskning, innovation, kompetenceudvikling, reduktion af miljø og naturbelastning og etablering af nye samarbejdsformer				
	I forarbejdning, engros- og afsætningsleddene opretholdes og øges værditilvæksten gennem innovation, kompetenceudvikling og nye samarbejdsformer				
	I detailhandlen fremmes et bredt udbud af fiskeprodukter.				

Interaktions- mål	Samarbejdet i værdikæden om markedsinformation, kundekrav og produktudvikling forøges med henblik på at den danske fiskerisektor kan levere, hvad kunder og forbrugere efterspørger.				
	Rammerne for optimal kvalitet og sporbarhed forbedres gennem hele værdikæden.				
	Rammerne for at optimere forarbejdningsindustriens råvaregrundlag styrkes og værditilvæksten i sektoren som helhed forbedres.				

Kollektive mål	Forbrugernes sundhedstilstand understøttes gennem tilskyndelse til at spise mere fisk.				
	Uddannelses- og kompetenceniveauet i hele fiskeri- og akvakultursektoren optimeres.				
	Arbejdsmiljøet forbedres og risikoen for arbejdsulykker reduceres.				
	God og effektiv forvaltning, som involverer alle relevante interessenter og baseres på kompetent rådgivning.				
	Fangsterne og fiskerindsatsen forvaltes på et niveau, som sikrer en bæredygtig udnyttelse af ressourcerne.				
	Fiskeri- og akvakultursektorens påvirkning af miljøet minimeres inden for rammerne af en overordnet samfundsmæssig prioritering.				

Påvirkning af havmiljøet og udsmid samt uønskede bifangster reduceres.				
Beskæftigelsen i fiskeriområderne opretholdes.				
Fiskeriområderne skal være attraktive for erhvervsudvikling og bosætning, med respekt for natur og lokale værdier.				
Der skabes rammer for et differentieret erhvervsliv i fiskeriområder.				
Offentlig kontrol med fiskeriaktiviteter og kvalitet effektiviseres og kombineres i højere grad med egenkontrol inden for de enkelte brancher				
Budget (EFF-bidrag) fordelt på akser 2007-2013, mio. €	19,6	45,2	46,6	19,5

3.1. Strategi for aktiviteter på brancheniveau

3.1.1. *Tilpasning af fiskerikapaciteten og plan for justering af fiskeriindsatsen*

Af hensyn til en optimal og bæredygtig udnyttelse af fisk og skaldyrbestandene i den danske fiskerisektor tilpasses fiskerikapacitet og fiskeriindsats til fangstgrundlaget. Tilpasningen fremmes gennem en markedsbaseret fiskeriforvaltning, hvor den enkelte fisker får mulighed for at tilrettelægge fiskeriet så kapaciteten udnyttes optimalt. Fangsteffektiviteten i den danske flåde udvikler sig løbende og sammenholdt med, at der generelt er en betydelig overkapacitet i dansk fiskeri, vil tilpasningen betyde en fortsat reduktion i kapaciteten.

Som led i planen for justering af fiskeriindsatsen vil offentlig støtte til ophør og ophugning kun blive aktuelt, hvis der opstår en uforudset situation som betyder alvorlige konsekvenser for et givent fiskeri fx i tilfælde af forurening.

Udnyttelse af bifangster der lovligt kan landes, men som i dag smides ud, samt udnyttelse af industrifisk til humant konsum, indgår som et element i tilpasningen af kapaciteten til fiskeressourcen. Denne tilpasning vil endvidere kunne forbedre forarbejdningsevne og råvaregrundlag og forøge værditilvæksten gennem hele værdikæden. Forudsætningen er, at den nødvendige infrastruktur gennem hele værdikæden er til stede. Det skønnes nødvendigt at give offentligt tilskud til forsøgsordninger og omlægnings-, udviklings-, samarbejds- og pilotprojekter for at understøtte denne udvikling. Endelig vil modernisering af fiskerifartøjer bidrage til justering af fiskeriindsatsen til fangstgrundlaget.

3.1.2. *Modernisering af fartøjer*

Der er et behov for modernisering af den danske flåde så kravene til arbejdsmiljø og sikkerhed, omkostningsniveau og produktkvalitet kan tilgodeses. Værditilvæksten i fiskerierne kan forøges ved at optimere kvaliteten af landingerne gennem innovative løsninger, der optimerer håndteringen af fangsten om bord og ved landing.

Moderniseringen af fartøjer forventes primært sikret ved en aktiv markedsorienteret forvaltning. Støtte til modernisering vil imidlertid være et vigtigt element i den omstillingsproces, der skal bidrage til en justering af fiskeriindsatsen. Der vil derfor være behov for offentlig støtte. Der vil blandt andet kunne støttes mo-

demiseringer rettet mod forøget energieffektivitet (herunder støtte til motorudskiftning), produktkvalitet, sikkerhed og arbejdsmiljø, selektivitet, reduktion i effekten af fiskeri på økosystemet eller håndtering af fangster, som ellers ville blive smidt ud. Hertil kommer, at en effektiv moderne flåde stiller store krav til uddannelsen af besætningen, hvor offentlig støtte kan være nødvendig for at sikre omstillingen i flåden.

Støtte til modernisering af fartøjer må ikke føre til en forøgelse af fiskerikapaciteten.

3.1.3. *Yngre fiskeres etablering i fiskerierhvervet*

Gennemsnitsalderen for fartøjsejere er høj – over 50 år - og mange ejere må forventes at trække sig tilbage i de kommende år. Selvom dette i nogen grad vil modsvares af en forventet nedgang i antallet af fartøjer, er der dog også behov for at yngre fiskere som helt eller delvis indtræder som ejere af fiskerifartøjer. De yngre fiskere vil kunne bidrage positivt til en udvikling af erhvervet med fokus på bæredygtighed, arbejdsmiljø og sikkerhed.

Køb af et fiskerifartøj forudsætter at køber har en rimelig økonomisk styrke. Udgangspunktet for et køb bør normalt være at køber selv har frembragt den økonomiske styrke til at drive sin virksomhed med et positivt resultat. Den kommende udvikling i flåden vil imidlertid antagelig føre til færre og større enheder der stiller store krav til købers finansielle formåen. Det kan være vanskeligt for unge fiskere at opsamle tilstrækkelig kapital til at gennemføre en sådan investering. Der anses derfor være behov for offentlig støtte til unge fiskere, der etablerer sig som ejer eller medejer af et fartøj for første gang.

3.1.4. *Vækst og udvikling af miljømæssig bæredygtig akvakultur*

Der er et stort udviklingspotentiale i den danske akvakultursektor.¹ En målrettet udvikling af dansk akvakultur vil kunne forøge produktionen til 60.000 tons ørred i dambrug, 40.000 tons ørred i havbrug og 5.000 tons ål. Det er en fordobling af produktionen i dambrug, en 5-dobling i havbrug og en 3-dobling i åleopdræt. En forøgelse af åleproduktionen forudsætter, at det er muligt at reproducere ål.

¹ Der henvises til: Havbrugudvalgets rapport, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, 2003. Dambrugsudvalgets rapport, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, 2002. Muslingeudvalgets rapport, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, 2004.

For at realisere denne udvikling kræves udbredelse af teknologiske løsninger som muliggør betydelig vækst i produktionen og som samtidig sikrer opfyldelse af miljøkravene og begrænser sygdomme. Der er desuden muligheder for at optimere kvaliteten af råvarer og produkter fra akvakultur, samt udvide produktvariationen ved opdræt af nye arter. Der er behov for modernisering af akvakultur-anlæg så kravene til bæredygtig vækst kan tilgodeses. Vækst i akvakultur forudsætter, at der på sigt sker en afkobling mellem produktion og miljøpåvirkning, og det kræver bl.a. at gamle anlæg moderniseres og ombygges.

Der er behov for afklaring af de fremtidige miljø- og planmæssige rammer for branchen. Denne afklaring bør opnås gennem en styrket dialog mellem branchen, kommuner, Fødevarerministeriet og Miljøministeriet.

Vækst i dam- og havbrugsproduktionen opnås bl.a. gennem regulering, der tager udgangspunkt i den faktiske miljøpåvirkning. Der bør udvikles en skabelon til vurdering af de miljømæssige konsekvenser ved udvidelse af havbrug og dambrug. For dambrug sker vækst gennem miljømæssig forsvarlig omlægning fra traditionelle dambrug i jorddamme til recirkulerede dambrug i betondamme (modeldambrug). Havbrugene vil fremover blive placeret, hvor miljøeffekten holdes inden for et acceptabelt niveau.

Opdræt af skaldyr har i danske farvande et stort potentiale. Gennem fortsat udvikling af effektive produktionsmetoder og produktionsstyringsredskaber skal dette potentiale i højere grad udnyttes.

Akvakulturaktiviteter kan bidrage til en positiv miljøudvikling, fx vil muslinge-produktion kunne bidrage til reduktion af koncentrationen af næringssalte i afgrænsede farvandsområder. Det kan overvejes at udvikle en certificering af akvakulturbrug.

På baggrund af det store udviklingspotentiale i dansk akvakultur har dette indsatsområde høj prioritet.

3.1.5. Serviceniveau i fiskerihavne

Serviceniveauet i de store fiskerihavne skal kunne understøtte et effektivt og konkurrencedygtigt fiskeri. I de mindre havne vil kravene til serviceniveau være mindre, men det er vigtigt at mulighederne for at opretholde et serviceniveau der kan understøtte et levedygtigt kystfiskeri er til stede. Udviklingen i retning af færre fiskefartøjer, der stiller forskellige krav til serviceniveau og infrastruktur bevirker, at der er behov for at understøtte en strukturudvikling og arbejdsdeling, der kan medvirke til at opfylde de enkelte havnes strategiske mål for udvikling. I den forbindelse skal der tages hensyn til sikring af et serviceniveau og en

infrastruktur, der også gør det muligt for moderne fartøjer at operere fra de mindre havne.

3.1.6. Forarbejdning

Værditilvæksten i forarbejdningssektoren kan blandt andet øges ved at udvikle produkterne, forbedre kvaliteten eller øge forarbejdningsgraden. Et væsentligt hensyn er at imødegå konkurrence på verdensmarkedet fra lande, hvor der produceres med lave lønomkostninger. En øget forarbejdningsgrad vil i vid udstrækning forudsætte *innovative* aktiviteter og investeringer i teknologi, produktudvikling og markedsudvikling. Fokusområder vil være kvalitet, fersk fisk, convenience, sundhed, funktionelle fødevarer og individuelle gruppers efterspørgsel. Gennem dette fokus skabes et mangfoldigt sortiment af fiskeprodukter til gavn for forbrugerne.

I den globale konkurrencesituation, hvor fiskeindustrien sourcer globalt og der er en stigende efterspørgsel efter fisk på verdensplan er det en målsætning at Danmark skal bevare og udvikle sin position som en central aktør på verdensmarkedet for fisk og fiskeprodukter. Det nationale program skal bidrage til, at den danske fiskeindustri udnytter mulighederne i den øgede globale handel.

3.2. Strategi for værdikæden (interaktion mellem brancher)

3.2.1. Netværk og samarbejde

Fiskerisektorens økonomiske formåen kan styrkes gennem bedre organisering og samarbejde mellem de enkelte led i værdikæden. Det kan eksempelvis være etablering af netværk og samarbejde, der kan imødekomme kundernes og forbrugernes krav, samarbejde om producent- og konkurrentovervågning af verdensmarkedet, eller samarbejde mellem fiskeindustri, leverandørindustri og forskning om produktudvikling, markedsovervågning og markedsføring. Nye samarbejdsformer kan endvidere være nødvendigt for eksempel i forbindelse med et nyt certificeringssystem, introduktion af et superkvalitetskoncept eller for at fremme lige arbejdsmarkedsvilkår for mænd og kvinder i fiskeri- og akvakultursektoren.

Samarbejdsprojekter mellem brancher såvel inden for fiskerisektoren som med brancher uden for sektoren, herunder også internationalt samarbejde anses ligeledes som væsentlige for at kunne understøtte innovation i form af nye aktiviteter og produkter, skabe alternativ beskæftigelse og derved medvirke til at udvikle sektoren og fiskeriområderne.

Der kan endvidere være behov for at styrke samarbejdsrelationer mellem erhverv og myndigheder med henblik på at skabe de bedste rammer for en bæredygtig udvikling af dansk fiskeri og akvakultur.

Udviklingen i fiskeriområderne vil kunne understøttes gennem et samarbejde mellem aktiviteter under Fiskerifondsprogrammet og Landdistriktsprogrammet.

3.3. Strategi for kollektive aktiviteter

3.3.1. Afsætningsfremme og certificering

Et øget forbrug af fisk til konsum tilvejebragt på et bæredygtigt grundlag vil, udover de erhvervsøkonomiske også samfundsmæssige virkninger kunne medvirke til at forbedre befolkningens sundheds- og ernæringsmæssige tilstand. Danskernes forbrug af fisk ligger under de anbefalede mængder, og 25 % af danskerne spiser stort set aldrig fisk.

Et øget forbrug af fisk vil kunne ske gennem en omfordeling mellem hjemme- og eksportmarkederne, gennem øget import af fisk eller større national produktion. Væksten i den danske produktion og fangst af fisk til konsum kan øges gennem bedre ressourceudnyttelse, inddragelse af nye arter eller øget akvakulturproduktion hvor der er et stort vækstpotentiale. Et øget forbrug af fisk vil derfor være realistisk uden at slække på målet om en bæredygtig udvikling og tilpasning af fiskeriindsatsen til ressourcegrundlaget.

Afsætningsfremmende aktiviteter, der giver en længerevarende forøgelse af konsumet af fisk og fiskeprodukter vil blive prioriteret.

Det kan i den forbindelse være hensigtsmæssigt at skabe samarbejdsrelationer til fx sundhedssektoren og turismeerhvervet med henblik på at ”brande” fisk som en sund spise og en gastronomisk nydelse samt fiskeriet og fiskersamfundene som kulturbærende elementer i de danske kystsamfund.

Som afsætningsfremme betragtes også imageskabende og imageforbedrende aktiviteter.

Udvikling af nye certificeringssystemer, der højner og stabiliserer kvaliteten og effektiviserer handlen med fisk og skaldyr kan være med til forbedre kvaliteten, øge produktdifferentieringen og dermed skabe større værditilvækst.

I engroshandelen understøttes afsætningsfremmende aktiviteter overfor kunder og forbrugere af nye arter og produkter. Gennem øget produktsortiment kan bidrages til vækst i sektoren og derved til forøget samfundsudbytte.

3.3.2. Ressource og miljømæssigt bæredygtig forvaltning af fiskerierne

Fiskeriets uønskede påvirkninger af havmiljøet reduceres ved, at:

- fangster og fiskeriindsats holdes inden for biologisk bæredygtige rammer,
- udvikle fangstmetoder og fiskeripraksis, som reducerer uønskede bifangster, udsmid, mindsker tab af redskaber og som er i overensstemmelse med nationale og internationale natur- og miljøforpligtelser,
- udvikle regionale forvaltningsplaner,
- integrerer miljøhensyn i forvaltningen af fiskerierne, især med fokus på beskyttelse og/eller genetablering af sårbare habitater samt
- styrke sektorens forståelse for miljømæssig bæredygtighed, fx gennem målrettet information og udvikling af adfærdskodeks.

Det forudsætter en moderne og velfungerende fiskeriforvaltning, som formår at sikre rammerne for fortsat udvikling samtidig med at bæredygtigheden i fiskeriet forbedres. En forvaltning der inddrager alle interessenter, som kan tilgodese lokale forhold og som kan bidrage aktivt til regional forvaltning.

3.3.3. Udvikling af fiskeriområder

Velfungerende og attraktive lokalområder, hvor der er grundlag for bosætning og erhvervsudvikling er en del af regeringens landdistriktspolitik. Udvikling af fiskeriområderne skal ses i denne sammenhæng, og dermed også i sammenhæng med de problemstillinger, der er karakteristisk for mange landdistrikter og yderområder. Prioritet vil blive givet til aktiviteter der medvirker til at undgå affolkning og sikre tilstedeværelsen af et attraktivt og mangfoldigt erhvervsliv omkring havnen med alternativer til fiskeri, samtidig med, at fiskeriet forbliver et attraktivt erhverv for de unge og en integreret del af lokalsamfundet. Dette kan bl.a. opnås gennem støtte til netværksdannelse og samarbejde mellem forskellige sektorer. Uddannelses- og kompetenceniveau i fiskeriområderne er også afgørende for at sikre indtjening og samfundsudbytte, men også for at sikre at lokalsamfund er velfungerende og livskvaliteten høj. Sektoren alene kan ikke sikre udvikling af velfungerende lokalområder og offentlig støtte er nødvendig, både til opretholdelse af aktiviteten i fiskerisektoren, samt til innovation og vækst i andre erhverv, som for eksempel turisterhvervet.

Udvikling og innovation inden for kystferieturismen er et mål i regeringens turismepolitik med henblik på at skabe højere omsætning, beskæftigelse og højne

kompetenceniveauet. En betydelig del af aktiviteterne til opfyldelse af mål om beskæftigelsen og erhvervsudviklingen i fiskeriområderne forventes at skulle ske gennem turismeaktiviteter, herunder fiskeriturisme, lystfiskerturisme, rekreativt fiskeri m.v.

3.3.4. Uddannelse og kompetenceudvikling

Forøgelse af uddannelses- og kompetenceniveauet er af afgørende betydning for konkurrenceevnen, idet konkurrencen på verdensmarkedet fra lande med lavere lønomkostninger end Danmark forøges. Udfordringen er at sikre konkurrenceevnen og fastholde arbejdspladser i Danmark, hvor muligheden er at skabe en arbejdsstyrke, der er løbende omstillingsparat og med et uddannelses- og kompetenceniveau, der til enhver tid modsvarer fiskerisektorens efterspørgsel efter arbejdskraft. Udvikling af kompetencer bør ikke kun understøtte arbejdsstyrken, men også det organisatoriske niveau.

Sektorens kompetenceniveau bør endvidere kunne understøttes gennem netværk, samarbejde og rådgivning. Kompetenceklynger er eksempler herpå.

3.3.5. Arbejds miljø og sikkerhed

Fiskerierhvervet er forbundet med en relativt høj erhvervsrisiko for ulykker, og der er behov for at forbedre arbejds miljøet og sikkerheden om bord. Der bør derfor gennemføres aktiviteter, der kan reducere risikoen for arbejdsulykker. Ligeledes kan der være behov for at forbedre arbejds miljøet i forarbejdningssektoren inden for særlige områder. Gode arbejdsforhold er en vigtig forudsætning for unges motivation til at søge ind i og forblive i fiskeri- og akvakultursektoren.

3.3.6. Forskning, rådgivning og monitoring

Uafhængig kvalificeret videnskabelig rådgivning er en forudsætning for succesfuld forvaltning af fiskerisektoren. Den nødvendige rådgivning kan kun gives, hvis der foregår en relevant forskning af høj kvalitet og en løbende monitoring af fiskebestandene, økosystemerne og fiskerierne.

Forudsætningen for innovation er ofte, at der gennem forskning og udvikling skabes ny viden. Den danske fiskerisektor karakteriseret ved relativt små enheder, der ofte ikke selv vil være fagligt eller økonomisk i stand til at gennemføre forsknings- og udviklingsprojekter. Ud over at understøtte forvaltningen er det derfor også vigtigt, at forsknings- og udviklingsindsatsen inden for fødevarerområdet prioriteres højt inden for målsætningerne om at fremme samarbejdet mellem forskningsinstitutioner og fødevarer virksomheder, at øge fokus på forbrugerpræferencer og at højne kvalitet og sundhed i fødevarer.

Forskning og rådgivningsarbejdet, herunder dansk deltagelse i internationalt forsknings- og rådgivningsarbejde, styrkes gennem fortsat offentlige investeringer i fiskeriudvikling og optimal udnyttelse af mulighederne for støtte inden for EU's programmer. Rådgivningssystemet gøres mere gennemsigtigt og aktuel ved øget involvering af interessenter i monitoringen, forskningen og rådgivningen.

3.3.7. Kontrol og dataindsamling

For at sikre, at fiskeriaktiviteterne er bæredygtige og fiskeprodukterne lever op til kvalitets- og sikkerhedskravene er det afgørende at regler respekteres og efterleves. Kontrol har i denne sammenhæng en central rolle og det er afgørende at den løbende tilpasses udviklingen i forvaltningen, fiskerierne og kvalitets- og sundhedskrav. Kontrol vil fortsat være et offentligt ansvarsområde, men forudsætter et tæt samarbejde med brancherne og vil i stigende grad involvere egenkontrol inden for de enkelte brancher. Offentlig støtte til forsøg med egenkontrol vil blive prioriteret.

Kontrol af fiskeriet sker ud fra en strategi om at sikre et basalt kontroltryk ved regelmæssig kontrol af et repræsentativt udsnit af fiskeriaktiviteterne suppleret med en risikobaseret kampagnestrategi, hvor udvalgte dele af fiskeriaktiviteterne overvåges eller kontrolleres intenst i perioder. Der er fortsat fokus på udvikling af kontrollens effektivitet, bl.a. gennem overvejelser om organisatoriske ændringer.

Tabel 3 Strategiske kerne indikatorer

Kerneindikator	Baseline (2004)	Mål (2013)
1. Værditilvækst i fiskeri- og akvakultursektoren (mio. €)	537,1	+3 %
2. Danske fiskeres landingsværdi (mio. €)	361,1	+5 %
3. Dansk akvakulturs produktionsværdi (mio. €)	100	+17 %
4. Rentabilitet (overskud i pct. af aktiver) i fiskeri- og akvakultursektoren	4 %	+ 2 %
5. Bruttoeksporten fra Danmark (mio. €)	2.214,8	+12 %
6. Landingsværdi i de større fiskerihavne (mio. € i E, RI, L, T/HM, HG, S) ²	317,2	+3 %
7. Udledning fra dambrugsproduktion af N: P: Organisk stof:	38 kg/t prod. 3,1 kg/t prod. 105 kg/t prod.	23 kg/t prod. 1,5 kg/t prod. 60 kg/t prod.
8. Beskæftigelsen i forhold til antal arbejdssteder (Gennemsnit for områder med lokal udviklingsplan med fiskeri)	Afventer etablering af lokale aktionsgrupper	Fastholdes

² Esbjerg, Hvide Sande, Thyborøn, Hanstholm, Hirtshals, Skagen.

4. Sammenhæng mellem strategi og andre politikområder

Visionen og de strategiske mål gennemføres inden for rammerne af fællesskabets fiskeripolitik og formålene med EFF.

Formålet med den Europæiske Fiskerifond (EFF) er at:

- støtte den fælles fiskeripolitik og akvakultur for at sikre en bæredygtig økonomisk, miljømæssig og social udvikling,
- fremme en bæredygtig balance mellem ressourcerne og fiskerflådens fiskerikapacitet,
- styrke driftsstrukturenes konkurrenceevne og udviklingen af økonomisk levedygtige virksomheder i fiskeri- og akvakultursektoren,
- fremme beskyttelsen og styrkelsen af miljøet og naturressourcerne, hvor det vedrører fiskerisektoren,
- tilskynde til bæredygtig udvikling og forbedring af livskvaliteten i områder med aktiviteter i fiskerisektoren,
- fremme ligestillingen mellem mænd og kvinder ved udvikling af fiskerisektoren og fiskeriområderne.

Strategien skal også knytte forbindelse til de vigtigste EU-prioriteringer, sådan som de blev udtrykt med det Europæiske Råds konklusioner fra Lissabon og Göteborg. Her blev det understreget, at der skal lægges vægt på vidensbaseret vækst, beskæftigelse og bæredygtig udvikling, hvor bæredygtighed skal forstås som en balanceret sammenvejning af økonomiske, økologiske og sociale hensyn. Økonomiske resultater skal således ledsages af bæredygtig anvendelse af naturressourcerne.

Implementeringen af strategien forudsætter en koordinering med en række nationale og fællesskabsinitiativer, med henblik på at effekten af strategiens gennemførelse optimeres.

Dette forudsætter, at der er synergi og komplementaritet mellem strategien og øvrige initiativer samtidig med, at der sikres den nødvendige afgrænsning hvad der kan finansieres inden for EFF og andre instrumenter.

4.1. Komplementaritet og afgrænsning til andre fællesskabsprogrammer

4.1.1. Strukturfondene og fonden for landbrug og landdistriktsudvikling

I henhold til forordningen om Den Europæiske Fiskerifond, artikel 54, kan der ikke ydes tilskud til en udgift som samtidig støttes af andre finansielle fællesskabsinstrumenter.

Dette sikres ved, at der ikke kan ydes tilskud fra flere fonde til samme *udgift* i et projekt. Hvis et projekt eller dele deraf er støtteberettiget under flere fonde, vil der derfor blive etableret administrative procedurer, som sikrer mod dobbeltfinansiering.

Derudover vil foranstaltninger under Fiskerifonden afgrænses til at støtte projekter af erhvervsmæssig karakter inden for fiskeri- og akvakultursektoren, der sigter på at skabe vækst og bæredygtig udvikling, eller medvirker til en afbalanceret regional udvikling i fiskeriområderne.

Hovedprincip

Som hovedprincip begrænses indsatsen under dette program ikke af mulighederne under programmerne for henholdsvis Den Europæiske Landbrugsfond eller strukturfondene (Regionalfonden og Socialfonden). Indsatsen under fondene skal supplere hinanden, så samspillet mellem fondene optimeres. Projekter med aktiviteter, som er støtteberettigede under flere programmer, vil således kunne opnå tilskud fra flere fonde.

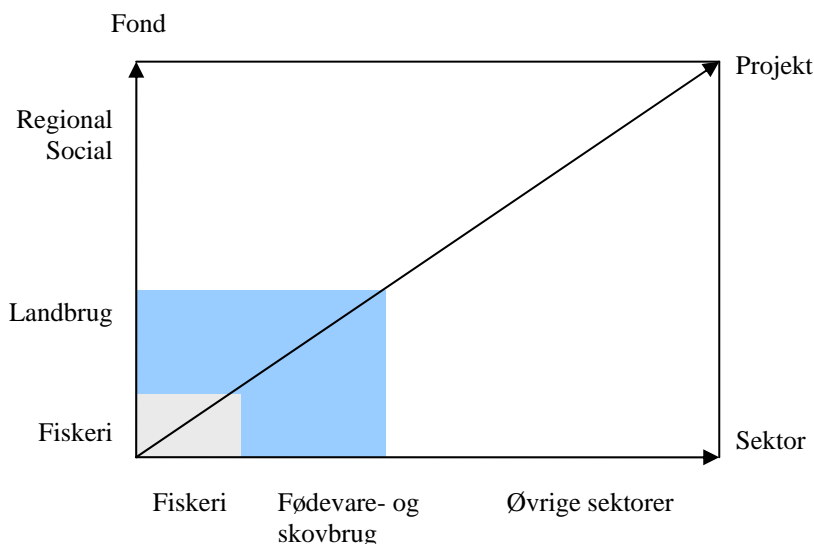
Programmerne er overordnet forskellige med hensyn til sektormæssig bredde og målsætninger. Strukturfondsprogrammerne har ingen sektorbegrænsning og støtter forbedrede rammebetingelser for erhvervslivet, mens landdistriktsprogrammet støtter størstedelen af fødevarerektoren og skovsektoren, herunder også projekter rettet mod enkeltvirksomheder. Tilsvarende er indsatsen under Fiskerifonden hovedsageligt rettet mod fiskeri- og akvakultursektoren.

Sektoropdelingen vil være det bærende princip i afgrænsningen mellem de enkelte politikområder.

Figuren nedenfor viser princippet for afgrænsning. Et projekt der kun berører én sektor, fx fiskeri- og akvakultursektoren, opnås der støtte fra én fond – i dette eksempel fra Fiskerifonden. Omfatter projektet også andre dele af fødevarer- eller skovbrugssektoren vil Landbrugsfonden også kunne støtte projektet, og indbefatter den også aktiviteter uden for disse sektorer vil projektet også kunne

støttes af Regionalfondene og Socialfondene. Projekter med forskellige kombinationer af involverede sektorer og fondene vil kunne støttes i overensstemmelse med princippet. Det vil således være muligt at støtte med samme foranstaltning og den samme type af aktiviteter i samme projekt fra flere fonde, men *ikke* den samme udgift.

Figur 3 Princip for afgrænsning og synergi mellem fondene

4.2.1 Miljø- og naturprogrammer

Den fælles fiskeripolitik i EU, som danner rammerne for dansk fiskeripolitik, er udviklet i overensstemmelse med en række internationale rammebetingelser vedtaget i regi af FN. De vigtigste rammebetingelser er FN's havretskonvention, FN's aftale om fælles fiskebestande og stærkt vandrende fiskebestande, FAO's adfærdskodeks for ansvarlig fiskeri og Johannesburg Deklarationen om Bæredygtig udvikling.

En miljømæssig bæredygtig udvikling er et centralt element i rammebetingelserne og er implementeret direkte i EU's fiskeripolitik³, hvor målsætningen om en miljømæssig bæredygtig udvikling er sidestillet med en økonomisk og social

³ RFO 2371/2002

bæredygtig udvikling. Herudover skal fiskeriforvaltningen også respektere reglerne for miljø og naturbeskyttelse som beskrevet i Habitat⁴ - og Vandrammedirektiverne, direktivet om beskyttelse af vilde fugle samt Rådets forordning⁵ om foranstaltninger vedrørende utilsigtede fangster af hvaler ved fiskeri. EU Kommissionens forslag til rammedirektiv for marin strategi indeholder også elementer af betydning for fiskeriforvaltningen. Ligeledes

En miljømæssig bæredygtig udvikling er også afgørende for vækst i akvakultur produktionen. Målet søges nået gennem en forvaltning, der tager udgangspunkt i de faktiske miljøpåvirkninger og hvor vækst kun sker inden for miljømæssig sikre grænser.

Fiskeriudviklingsprogrammet skal virke i overensstemmelse med EU's miljøpolitik, og komplementere fællesskabsinitiativer med opfyldelse af EU's målsætning om natur- og miljøbeskyttelsen, herunder som medfinansiering af forpligtelser i relation til forpligtelser inden for Natura 2000 netværket.

4.2.2 Ligestilling

EF-Traktaten prioriterer fjernelse af uligheder og fremme af ligestilling og indeholder dermed et forbud mod forskelsbehandling på grund af køn. Traktaten understreger, at EU skal indarbejde et ligestillingsaspekt i alle sine politikker og aktiviteter.

Inden for EU's strukturpolitik på fiskeriområdet er dette princip fastsat i Fiskerifondens artikel 11, hvorefter Medlemsstaterne og Kommissionen sørger for at fremme ligestilling mellem mænd og kvinder og integrering af et ligestillingsperspektiv i fondens forskellige gennemførelsesfaser, herunder i udformningen af programmet, gennemførelsen og overvågning samt evaluering. Medlemsstaterne sørger for at fremme operationer, som forbedrer kvinders rolle inden for fiskeriet.

I Danmark understøttes ligestilling mellem mænd og kvinder bl.a. af den danske lov om ligestilling af kvinder og mænd (jf. lovbekendtgørelse nr. 1527 af 19. december 2004). Lovens formål, jf. lovens § 1, er at fremme ligestilling mellem kvinder og mænd, herunder lige integration, lige indflydelse og lige muligheder i alle samfundets funktioner med udgangspunkt i kvinders og mænds lige værd.

⁴ EEC Direktiv 92/43

⁵ RFO nr. 812/2004

Lovens formål er desuden at modvirke direkte og indirekte forskelsbehandling på grund af køn samt at modvirke seksuel chikane.

Implementering af EFF-programmet i dansk lovgivning indebærer, at lovforslaget indeholder en ligestillingsvurdering.

Der er lige adgang for mænd og kvinder i Danmark til at søge om tilskud efter programmets tilskudsordninger.

Ved administrationen af det danske fiskeriudviklingsprogram vil der blive taget behørigt hensyn til ligestillingsaspektet i forbindelse med gennemførelsen af programmet. Der vil dog ikke blive lavet særlige foranstaltninger for at udjævne kønsopdelingen i fiskeri- og akvakultursektoren, uden at dette dog udelukker konkrete projekter målrettet fx kvinder.

Projekter

Programmet vil eksempelvis i forbindelse med projekter inden for uddannelse og kompetenceudvikling, innovation og teknologiudvikling i fiskeindustrien eller ved modernisering af fiskerfartøjer, der fx forbedrer sikkerhed og hygiejne/sanitære forhold, kunne have en positiv virkning for kvinders mulighed for beskæftigelse og motivation for at søge beskæftigelse inden for fiskeri- og akvakultursektoren. Samtidig vil der under programmet være mulighed for projekter, der forbedrer arbejdsmiljøet. Sådanne projekter vil kunne målrettes mod særlige problemstillinger, der kan have en positiv virkning i relation til ligestilling.

Programmet forventes derfor at kunne bidrage positivt til ændring af vilkårene for kvinders vilkår på arbejdsmarkedet.

Administration og udvalg og lokale grupper

Den overordnede koordinering og overvågning af programmet foretages af et overvågningsudvalg, der sammensættes af kompetente regionale og lokale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og økonomiske interesseorganisationer og andre relevante organer, der repræsenterer civilsamfundet. Ved nedsættelsen af udvalget vil forvaltningsmyndigheden tilstræbe, at udvalget har en ligelig fordeling af mænd og kvinder. Endvidere vil der blive taget højde for, at løbende udskiftninger blandt repræsentanterne finder sted på en måde, der bevarer den lige kønsfordeling i udvalget.

På tilsvarende måde vil forvaltningsmyndigheden i forbindelse med godkendelse af lokale aktionsgrupper, der har til opgave at indstille projekter i fiskeriom-

råderne, tilstræbe, at aktionsgruppen har en ligelig fordeling af kvindelige og mandlige repræsentanter over hele sin funktionsperiode.

5. Den aktuelle situation i fiskeri- og akvakultursektoren og i fiskeriområderne

Den danske fiskerisektor er i en situation, hvor udvikling og hurtig tilpasning er nødvendig. Sektoren har grundlæggende gode forudsætninger bl.a. ved Danmarks placering mellem rige fiskeressourcer i det nordatlantiske område og markeder i Europa, medlemskabet af EU og de tætte forbindelser til Norge, Færøerne og Grønland.

Til trods for den danske fiskerisektors relative størrelse er sektorens økonomiske betydning begrænset. Beskæftigelsen udgør kun ca. 0,5 pct. af den samlede danske beskæftigelse og værditilvæksten kun ca. 0,7 pct. af det danske bruttonationalprodukt.

I tabellen nedenfor er angivet et antal nøgletal for den danske fiskerisektor.

Tabel 2 Nøgletal for fiskeri- og akvakultursektoren 2004

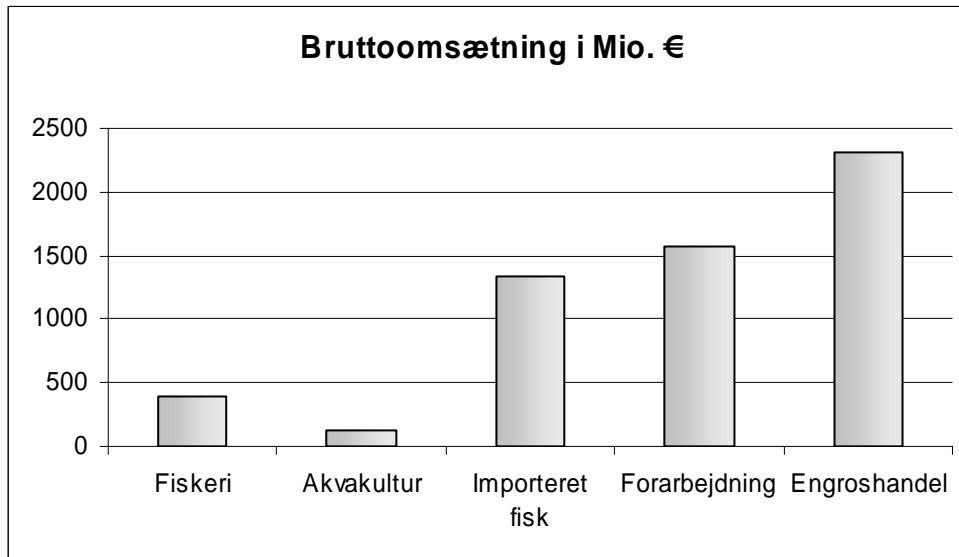
	Fiskeri	Akvakultur	Forarbejdning	Engroshandel	I alt
Antal Arbejdssteder	1.361	420	146	278	2.205
Antal medarbejdere	4.457	837	5.822	2.976	14.092
Værditilvækst Mio. €	125,1	21,3	246,7*	138,7*	531,8

Note: Antal arbejdssteder: pr. 30. november 2003. Antal medarbejdere i 2004

**) Tal for 2003*

Kilde: Arbejdssteder og medarbejdere: Danmarks Statistik. Værditilvækst: Fødevareøkonomisk Institut og Fiskeridirektoratet vedr. forarbejdning og engroshandel.

Figur 4 Bruttoomsætningen i fiskeri- og akvakultursektoren 2004

Kilde: Fødevareøkonomisk Institut og Fiskeridirektoratet
 Note: Forarbejdning og engroshandel 2003

5.1 Fiskeressourcen og råvareforsyningen

De vigtigste farvande for dansk fiskeri er Østersøen, Kattegat, Skagerrak og Nordsøen. I disse farvande udnytter danske fiskere sammen med fiskere fra andre EU lande, fra Norge (Nordsøen og Skagerrak) og fra Rusland (Østersøen) en lang række fisk og skaldyr's bestande. De danske fangster kan deles i to hovedgrupper: demersale arter og pelagiske arter.

De vigtigste demersale arter er torsk, rødspætte og jomfruhummer samt tobis. Alle de betydende demersale arter anvendes til direkte human konsum, bortset fra tobis der anvendes til fiskemel og -olie.

Torsk har traditionelt været den mest betydningsfulde art. Bestandene er imidlertid generelt overfiskede og på meget lave niveauer. Genopretningen af torskebestandene har derfor høj prioritet inden for den fælles fiskeripolitik og alle torskebestandene i danske farvande er underlagt genopretningsplaner eller forventes at blive det i løbet af 2007. Tobisbestanden har de seneste år været meget lav og fangsterne tilsvarende små. De øvrige bestande af bundfisk og skaldyr er fuldt udnyttede eller overudnyttet. Der er dog ikke, som for torskebestandene, behov for egentlige genopretningsplaner, men en langsigtet reduktion i fiskeritrykket vil for de fleste bestande betyde en vækst i deres størrelse og dermed mere stabile fangster.

De vigtigste pelagiske arter er sild og makrel samt brisling og blåhvilling. Sild og makrel anvendes til konsum, mens brisling og blåhvilling primært anvendes til fiskemel og -olie. De fleste pelagiske bestande er på rimelige niveauer og udnyttes generelt bæredygtigt. Sildebestanden i Nordsøen udviser dog i øjeblikket en vigende tendens

Fiskeriet

De samlede danske fangster udgjorde 1.023 tusind tons i 2004. Disse fordelte sig med 335 tusind tons til konsum og 687 tusind tons til fiskemel og -olie.

I 2005 blev der truffet beslutning om en ny national regulering af fiskeriet, der for fartøjerne betyder tildeling af faste kvoteandele for de 12 mest betydende konsumarter. Endvidere er de hidtidige bestemmelser om individuelle overdragelige kvoter på sild udstrakt til også at gælde makrel og alle industriarterne. Virkningen af den nye regulering forventes at blive en reduktion af antallet af fartøjer, men en forbedret rentabilitet for de tilbageværende fartøjer.

Der er i Danmark i 2004 3.425 registrerede fiskerfartøjer med en samlet brutto-tonnage på 96.523 BT og 340.224 kW. 25 pct. af disse fartøjer er ikke aktive. Af det samlede antal fartøjer er 1.244 små med en længde mindre end 6 meter, mens 85 fartøjer er store med en længde over 35 m. Kun 35 pct. af fartøjerne henregnes til erhvervsøkonomiske fartøjer, dvs. fartøjer med en årlig omsætning over 30.872 €. 95 pct. af fangsterne stammer fra disse fartøjer. Mange af fartøjerne er med en gennemsnitsalder på ca. 30 år, relativt gamle. Hovedparten af fartøjerne ejes af fiskere i privat regi, mens et mindre antal fartøjer er ejet i selskabsregi.

De små fartøjer driver især garnfiskeri, mens hovedparten af de større fartøjer er trawlere.

Med ganske få undtagelser er de større fartøjer i fiskerflåden hjemmehørende i de seks største fiskerihavne, der alle ligger i Vest- og Nordjylland. Disse modtager 63 pct. af landingerne af konsumfisk og 86 pct. af landingerne af fisk til fiskemel og -olie. Havnene tilbyder alle de ydelser fiskerne efterspørger. Derudover er der 20 mindre fiskerihavne med lokal betydning og begrænset service til fiskerne samt ca. 90 helt små havne uden fiskeriøkonomisk interesse, men i adskillige tilfælde af turistmæssig interesse. Havnene er enten kommunalt eller privat ejede.

Akvakultur

Den totale danske akvakulturproduktion er på ca. 42.000 tons fisk og rogn. Regnbueørred er langt den vigtigste art med en årlig produktion på ca. 40.000 tons. Mængdemæssigt udgør den samlede akvakulturproduktion 10 pct. af Danmarks produktion af konsumfisk, men værdien udgør 25 pct. af værdien heraf.

I 2005 havde Danmark 301 ferskvandsdambrug med tilknytning til vandløb. Produktionen er hovedsagelig regnbueørred (30.000 tons). Beliggenheden ved vandløb har medført en vis miljøbelastning, hvorfor miljøkrav har medvirket til at bremse sektorens udvikling.

Ved udvikling af nye produktionsmetoder med reduceret miljøbelastning og vandforbrug, især ved etablering af "modeldambrug", er der nu åbnet for en øget produktion.

Danmark havde i 2005 endvidere 25 havbrug og 10 saltvandsdambrug, som producerer store regnbueørreder, samt åleproduktion i 11 recirkulerede anlæg.

Der er givet 53 opdrætstilladelser til muslingeproduktion med en potentiel produktionskapacitet på 15.000 tons. Denne produktionsform er forholdsvis ny i danske farvande og den reelle produktion forventes at blive på ca. 2000 tons⁶.

Udover den danske produktion af fisk fra fiskeri og akvakultur finder der en betydelig import af fisk sted, hovedsagelig til videre forarbejdning. Værdien af importeret fisk er 3-4 gange højere end den danske produktion i fiskeri og akvakultur.

5.2 Forarbejdning og afsætning

Der pågår en stigende globalisering af handelen med fisk og fiskeprodukter. Verdenshandlen bliver stadig mere integreret og kompleks. Fiskeindustrien sourcer globalt og dele af forarbejdningen flytter i stigende grad derhen hvor produktionen sker mest lønsomt. I denne internationale arbejdsdeling får kompetencetunge opgaver større vægt i den danske forarbejdningsindustri.

Langt hovedparten af fiskemængderne til rådighed forarbejdes i større eller mindre grad. Forarbejdningsvirksomhederne ligger især ved de større fiskeri-

⁶ Kilde: Danmarks Fiskeriundersøgelser, 2006

havne i Vest- og Nordjylland. Ejerformerne varierer fra små enkeltmandsejede virksomheder over andelsvirksomheder (særligt forarbejdning af industrifisk og pelagiske arter) til virksomheder, der indgår i internationale fødevarekoncerner.

Sektorens produktion baseres på en række forskellige fiskearter, hvor de vigtigste konsumfisk er laksefisk (laks og ørred), torskefisk (torske, sej, kuller, hoki og alaskasej), dybvandsrejer, sild, makrel og rødspætte. Danske fiskere og opdrættere er største leverandører, men dertil kommer betydelige mængder fra bl.a. Norge, Færøerne, Grønland og sektoren er dermed afhængig af udviklingen i råvareforsyning i hele det nordatlantiske område. Produkterne strækker sig fra næsten uforarbejdede fisk, over halvfabrikata til videreforarbejdning i udlandet til færdigvarer til direkte salg i supermarkeder. Sektoren er midt i en strukturel forandring, hvor aktiviteterne og antallet af arbejdssteder falder.

Udover de egentlige forarbejdningsvirksomheder er der tillige et betydeligt antal virksomheder, der beskæftiger sig med afsætning af den forarbejdede fisk. Hjemmemarkedets forbrug af fisk er relativt beskedent, idet fiskevarer kun udgør 5 pct. af det samlede fødevareforbrug. Dette svarer til 15 pct. af produktionen og hovedparten af produktionen (85 pct.) går til eksport. De væsentligste aftagere er Tyskland, Frankrig og Italien, men der er vækst i afsætningen til Østeuropa, Rusland og Kina. De tre største – og nogenlunde lige store - hovedgrupper af eksportvarer er fersk fisk, frosset fisk og tilberedt og konserveret fisk. Laksefisk og torskefisk udgør den væsentligste del af eksporten, men også rejer, sild og fladfisk samt fiskemel og -olie er af væsentlig betydning.

5.3 Fiskeriområderne

Et mindre antal lokalsamfund har været baseret på en stor fiskerflåde og udviser derfor stor afhængighed af udviklingen i fiskeriet. Disse samfund ligger i yderområderne i Danmark og indbyggerantallet i disse samfund er – som i yderområderne generelt - ofte stagnerende eller faldende. Endvidere er der typisk et relativt lavt uddannelsesniveaue og en ensidig erhvervsstruktur. Fiskeriets nuværende vanskelige forhold har imidlertid ikke slået igennem i form af større ledighed i alle fiskeriområder. I nogle områder hvor der er en stor afhængighed af fiskeriet har man formået at sikre konkurrenceevnen og dermed opnået en relativ høj beskæftigelse.

Udviklingen i den internationale konkurrence medfører, at der vil ske en ændring i flådens sammensætning, antallet af fiskerihavne og en koncentration eller outsourcing af forarbejdningsvirksomheder. Dette kan føre til, at antallet af arbejdspladser reduceres, både i det primære fiskeri og i følgeerhvervene. En indsats, der bygger på og udvikler områdernes styrker inden for erhverv, natur

eller kultur kan bidrage med nye beskæftigelsesmuligheder for eksempel turismerelateret beskæftigelse til gavn for fiskeriområderne.

5.4 Fiskeriforvaltning, kontrol og forskning

Fiskerisektoren understøttes af offentligt finansieret regulering, kontrol og forskning med det formål at sikre en effektiv forvaltning og kontrol af EU og nationale regler og en relevant og anvendelig forskningsbaseret rådgivning af myndigheder og sektoren.

Budgettet for fiskeriforskningen i Danmark er på ca. 33,6 mio. € Heraf anvendes ca. 4,7 mio. € til dataindsamling og monitorering. I forbindelse med indsamlingerne er der etableret et tæt samarbejde mellem forskere og fiskere. Danmarks Fiskeriundersøgelser og Fødevareøkonomisk Institut er hovedansvarlig for forsknings- og rådgivningsaktiviteterne.

Fiskeridirektoratet er ansvarlig kvalitets- og hygiejnekontrol af fisk og implementering og kontrol af nationale og EU regler. Årsbudgettet på kontrolområdet er ca. 15,4 mio. €

6 SWOT-analyse af fiskerisektoren

Tabel 3 Sammenfatning – hele sektoren

<p><u>Styrker:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Stærk tradition for fiskeri og dambrug • Uddannelse og kompetenceudvikling i fokus • Stor efterspørgsel efter fisk og skalddyr • Øget bevidsthed om kvalitet • God kontrol som giver relativ god overholdelse af regler • God geografisk placering i forhold til fiskeressourcer • Omstillingsparat forarbejdningssektor • Opererer globalt • Fisk har et godt image som sund mad 	<p><u>Svagheder:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Opdelt branche stiller store krav til samarbejde • Mange små enheder • Langsigtet planlægning vanskelig i primærerhvervet • Højt omkostningsniveau • Få uddannelsesmuligheder i fiskeriområder • Image i relation til miljø og overfiskeri
<p><u>Muligheder:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Øget fokus på kvalitet • Uddannelse - og kompetenceudvikling • Forbedret logistik • Strategiske alliancer med fokus på hele værdikæden • Sporbarhed • Forbedre image bl.a. i forhold til miljø og bæredygtighed • Udvikling af miljøteknologi især i akvakultur 	<p><u>Trusler:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Manglende fødevarsikkerhed vil påvirke hele sektoren • Image i relation til miljø og kvalitet • Relativt lavt uddannelsesniveau • Ikke konkurrencedygtig på pris og kvalitet • Mangel på arbejdskraft (rekruttering og generationsskifte) • Svigtende råvareforsyning • Udvikling i flådestruktur i forhold til opretholdelse af fiskeriområder

SWOT-analysen af den danske fiskerisektor og af fiskeriområderne følger opdelingen i værdikæden og i fiskeriområder

- Råvareforsyning (fangst, akvakultur, havne og import)
- Forarbejdning
- Afsætning og markedsføring
- Fiskeriområder

Tabel 4 Råvareforsyningen – styrker, svagheder, muligheder og trusler

<p><u>Styrker:</u> <i>Generelt:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Stærk tradition for fiskeri og dambrug • Uddannelse og kompetenceudvikling i fokus • Stor efterspørgsel efter fisk og skaldyr • Øget bevidsthed om kvalitet • God kontrol som giver relativ god overholdelse af regler <p><i>Fiskeri:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Stor diversitet af arter og fiskerimuligheder • Danmark godt placeret mellem fiskebestandene i Nordatlanten og Østersøen og markedet i EU <p><i>Akvakultur:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Miljøteknologi veludviklet <p><i>Import:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Danmark godt placeret mellem fiskebestandene i Nordatlanten og Østersøen og markedet i EU <p><i>Havne:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkurrencedygtige større havne • Nærhed til fiskeressourcer • Fleksibilitet 	<p><u>Svagheder:</u> <i>Generelt:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Opdelt branche stiller store krav til samarbejde • Mange små enheder • Langsigtet planlægning vanskelig • Høj omkostningsniveau <p><i>Fiskeri:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • En stor del af bestandene er overfiskede • Image relateret til overfiskeri, sorte fisk og discard • Fiskeriforvaltningen (national såvel som i EU) medvirker til at skabe ustabile fiskeri- og produktionsmuligheder, ineffektivitet og dårlig udnyttelse af fiskerimulighederne • Fiskeriflåden er gammel og til dels umoderne • Arbejdsmiljø med forholdsvis mange arbejdsulykker • Meget lille egenkontrol nødvendiggør stort og administrativt tungt offentligt kontrolsystem • Usikre data om fangster <p><i>Akvakultur:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Problemer med image relateret til miljøspørgsmål • Konfliktforhold til lokale myndigheder <p><i>Havne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Svage led i kølekæden • Rekruttering af arbejdskraft • Dårlig økonomi i mange især mindre havne
--	---

Muligheder:

Generelt:

- Øget fokus på kvalitet
- Uddannelse - og kompetenceudvikling
- Forbedret logistik
- Strategiske alliancer med fokus på hele værdikæden
- Sporbarhed

Fiskeri:

- Øgede fangstmuligheder ved reduceret fiskeretryk på bundfisk
- Udvikling af metoder og praksis der reducerer miljøpåvirkning
- National forvaltning der muliggør langsigtet optimal udnyttelse af fiskerimuligheder
- Forøget forarbejdning på fartøjer
- Forøget samarbejde mellem fiskeri og forskning om optimal udnyttelse af ressourcerne.
- Certificering af fiskerier
- Nye arter

Akvakultur:

- Systemeksport – akvakultur
- Nye arter
- National forvaltning der muliggør langsigtet optimal udnyttelse af produktionsmulighederne
- Forøget samarbejde mellem akvakultur og forskning om optimal produktion
- Forøget forarbejdning på produktionsstedet
- Certificering af produktionsmetoder
- Udvikling af metoder og praksis der reducerer miljøpåvirkning

Import:

- Danske opkøber og producenter ofte i stand til at betale attraktiv pris.

Havne:

- Forbedret infrastruktur og service
- Ændre struktur og organisering
- Investeringer, bl.a. kølekæde
- Samlet plan for udnyttelse af havneområde

Trusler:

Generelt:

- Manglende fødevarer sikkerhed vil påvirke hele sektoren
- Dårligt image i relation til miljø og kvalitet
- Ikke konkurrencedygtig på pris og kvalitet
- Mangel på arbejdskraft (rekruttering og generationsskifte)

Fiskeri:

- Overfiskeri
- Miljøkrav som ikke umiddelbart kan opfyldes
- Miljøændringer (klima)
- Flåden reduceres til et niveau der ikke er tilstrækkelig til at sikre den lokale infrastruktur
- Dårlig forvaltning

Akvakultur:

- Miljøkrav, som ikke umiddelbart kan opfyldes

Import:

- Importrestriktioner

Havne:

- Færre fartøjer og dermed mindre aktivitet.
- Manglende fiskeressourcer (råvarer)

Tabel 5 Den danske fiskeindustri – styrker, svagheder, muligheder og trusler i forarbejdning og afsætning.

<p><u>Styrker:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Danmark godt placeret mellem fiskebestandene i Nordatlanten og markedet i EU • Stærk position som forarbejder af primære råvarer og som underleverandør af halvfabrikata til udenlandsk forarbejdning • Stort produkt og branchekendskab • Sektoren omstillingsparat • Godt købmandsskab • Sektoren opererer globalt • Dansk fiskeindustri har som helhed det bredeste produktproduktssortiment blandt alle EU lande • Fisk kan markedsføres som en sund fødevarer • Global efterspørgsel efter fisk stigende 	<p><u>Svagheder:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Afhængighed af svingende råvareforsyning fra Danmark og Nordatlanten • Komplexiteten af EU's toldpolitik begrænser råvarepotentialet og herigennem sektorens vækstmuligheder • Fiskeriforvaltningen medvirker til at skabe ustabil råvareforsyning, dyre råvarer og optimerer ikke kvalitet • Heterogenitet vedr. grænseværdier i forbindelse med fødevarer i EU • Differentieret branche med begrænset samarbejde • Står mindre godt i afsætningen til detailkæder • Sektorens image hos danske forbrugere er svag, herunder i forhold til miljø og forvaltning af havets ressourcer • Danske forbrugere har negative holdninger til fisk hvad angår ben, lugt og besværlig tilberedning
<p><u>Muligheder:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Forøget import af opdrættede fiskearter, fx tilapia og catfish • Kombinere outsourcing med sourcing af råvarer • Forøget forarbejdningsgrad gennem produktudvikling, forøget indhold af teknologi og viden, satsning på bekvemmelighed i tilberedningen og satsning på funktionelle fødevarer • Satsning på fersk fisk, herunder logistik i relation til fersk fisk, dvs. kølekæden • Satsning på lynfrossen fisk eller et "superkvalitetskoncept" inkl. sporbarhed og som kan dokumenteres • Forøget samarbejde mellem fiskeindustri og forskning om produktudvikling og innovation • Styrke industriens grundlag for forøget forarbejdningsgrad gennem løbende uddannelses - 	<p><u>Trusler:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkurrence på EU- og verdensmarkedet fra lande med lave lønomkostninger • Svigtende råvaretilførsler • Forbedrede transportmuligheder for fersk fisk og herigennem direkte eksport fra nordatlantiske lande udenom Danmark til EU • Risiko i forbindelse med fødevarer i EU • Problemer med rekruttering af arbejdskraft • Koncentration i detailhandelen skaber efterspørgsel efter større vareleverancer end hvad en række mindre danske virksomheder er i stand til at levere

<p>og kompetenceindsats</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afsætningssamarbejde med henblik på at imødegå detailkædernes efterspørgsel efter store vareleverancer og herigennem udnytte det brede danske produktsortiment • Producer hvad forbrugerne ønsker - imødekom individuel efterspørgsel. Åbenhed overfor kunde- og forbrugerkrav. • Opret et market intelligence system for hele branchen med fokus på markedsinformation og overvågning af kunde og forbrugerkrav • Vidensdeling og netværksdannelse • Forøget afsætning til food service • Forøget afsætning og markedsføring på nye markeder, fx Østeuropa og Kina • Prisdifferentiering gennem øko-mærkning 	
---	--

Tabel 6 Fiskeriområder – styrker, svagheder, muligheder og trusler

Område-elementer	Styrker	Svagheder
Økonomi og erhverv	<ul style="list-style-type: none"> • Stabil fiskerisektor i nogle områder • Stor turismesektor i nogle områder som alternativ til fiskeri • Solid tradition for fiskeri • Havne som potentielle vækstmotorer. • Let adgang til hav/vand 	<ul style="list-style-type: none"> • Enkel erhvervsstruktur, følsom • Manglende innovation i erhvervslivet • Strukturproblemer omkring havnene (organisering) • Mangler dynamoer som universiteter, andre lærestudier og forskningsmiljøer.
	Muligheder	Trusler

	<ul style="list-style-type: none"> • Styrke havnens konkurrenceevne • Styrke turismen og fritidsaktiviteter bl.a. gennem nye koncepter • Anvende informationsteknologi med henblik på innovation og beskæftigelse • Øget samarbejde med og koordinering mellem havne og brancher • Omstille traditionelle erhverv • Fremskynde generationsskifte i fiskerisektoren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Manglende rekrutteringsevne bl.a. til fiskerisektoren • Nedgang i fiskeri; landinger, havn, forarbejdning • Nedgang i fiskeressourcen/overfiskeri • Tab af fiskerettigheder • Outsourcing (forarbejdning baseret på arbejdskrævende produktion flytter til udlandet)
--	---	--

Socio-kultur	Styrker	Svagheder
	<ul style="list-style-type: none"> • Høj beskæftigelse i nogle områder • Gode betingelser for turisme; fiskerisamfund (høj kulturhistorisk værdi) • Social kapital; Stor selvstændighedskultur 	<ul style="list-style-type: none"> • Faldende befolkningstal/afvandring • Faldende antal arbejdssteder inden for sektoren • Relativ stor ledighed i nogle områder • Få uddannelsesmuligheder • Human kapital; Relativt lavt uddannelsesniveau • Høj gennemsnitsalder i fiskeriet
	Muligheder	Trusler
	<ul style="list-style-type: none"> • Høj gennemsnitsalder i fiskeriet • Udvikle og bevare havn og fiskersamfund som attraktion • Styrke rekruttering og sektorens image • Højne uddannelses- og kompetenceniveau • Højne det offentlige serviceniveau 	<ul style="list-style-type: none"> • Fiskeri og fiskersamfund som attraktion forsvinder • Fald i beskæftigelse i fiskerisektoren på grund af outsourcing • Nedbrydning af lokale strukturer som følge af globaliseringen
Fysiske	Styrker	Svagheder
	<ul style="list-style-type: none"> • God geografisk beliggenhed i forhold til EU-markedet og fiskeresourcen. • Gode betingelser for turisme; natur; havet, lystfiskeri • Natur som bosætningspræference • Relativt billige huse for bosætning 	<ul style="list-style-type: none"> • Manglende servicetilbud
	Muligheder	Trusler
	<ul style="list-style-type: none"> • Kyst og hav som attraktion for bosætning 	<ul style="list-style-type: none"> • Miljø/forurening af vandmiljø, klimaforandringer • Færre fartøjer og fiskerihavne • Nedgang i fiskeressourcen

7. Ressourcer

Den finansielle ramme tildelt Danmark i perioden 2007-2013 vil være på i alt 133,6 mio. € i løbende 2004-priser.

Fondens midler kan anvendes til at medfinansiere projekter med en tilsvarende offentlig medfinansiering. De samlede offentlige budget vil således være 267,2 mio. €

Den nationale medfinansiering vil hovedsagelig være statslig. Regioner og kommuner samt fonde med særlige formål kan bidrage til den nationale medfinansiering. Denne medfinansiering forventes primært at være til havneinvesteringer samt i mindre omfang til udvikling af fiskeriområder og til pilot- og udviklingsprojekter. Den ikke-statslige medfinansiering forventes maksimalt at udgøre 30 % af den nationale medfinansiering.

Tabel 7 Finansieringsplan 2007-2013

Budget 2007-2013	Totalt EFF-bidrag		Totalt nationalt bidrag	
	%	€	%	€
Akse I: Foranstaltninger mhp. tilpasning af EF fiskerflåden	17,39	23.244.672	17,39	23.244.672
Akse II: Akvakultur, forarbejdning og afsætning af fiskerivarer og akvakulturprodukter	34,71	46.393.747	34,71	46.393.747
Akse III: Foranstaltninger af fælles interesse	35,85	47.928.430	35,85	47.928.430
Akse IV: Bæredygtig udvikling af fiskeriområder	9,32	12.461.279	9,32	12.461.279
Akse V: Teknisk bistand	2,73	3.647.041	2,73	3.647.041

Total	100	133.675.169	100	133.675.169
--------------	------------	--------------------	------------	--------------------

Det er hensigten, at programmet om nødvendigt skal kunne tilpasses og justeres til udviklingen i sektoren i løbet af programperioden, og det må derfor forudses at der også vil kunne opstå behov for at justere fordelingen af midler mellem de 5 akser i finansieringsplanen.

Finansieringsplanen er udarbejdet ud fra en samlet vurdering af:

- Erfaringerne fra det nuværende FIUF-program, herunder investeringsvolumen og afløb fordelt på foranstaltninger.
- En prioritering, der ikke forventes at medføre støtte til ophør af fiskerivirksomhed i forbindelse med tilpasning af flåden. Der er dog indlagt et mindre beløb under akse 1, hvis der mod forventning skulle opstå særlige situationer særligt til midlertidigt ophør. Der forventes en øget interesse for modernisering af fartøjer i 2007-2008 i forhold til 2006, dog med en vis usikkerhed som følge af virkningerne af Ny regulering.
- En forventning om udnyttelse af vækstpoteaialet i akvakultursektoren, hvilket betyder en betydelig prioritering af akse 2. Der forventes fuld aktivitet inden udgangen af 2007.
- En forventning om øget fokus på samarbejds- og netværksskabende projekter hvilket betyder at akse 3 prioriteres relativt højt jævnt fordelt over årene.
- En prioritering af akse 4 og udviklingen i fiskeriområderne som supplement til de øvrige foranstaltninger. Arbejdet med at etablere de lokale grupper betyder, at der ikke forventes fuld aktivitet før 2009.

Der forventes anvendt i størrelsesorden 12 årsværk forbundet med administration af EFF-programmet. Dette inkluderer alle former for sagsbehandling, overvågning, kontrol og information i regi af Fødevarerministeriet eller Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender hvortil visse kontrolfunktioner er udlagt.

Tabel 8 Skønnet personaleforbrug til administration, overvågning og kontrol

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Årsværk	12	12	12	12	12	12	12
1.000 €	726	726	726	726	726	726	726

8. Administration og overvågning

8.1. Partnerskab

Ved udarbejdelsen af strategien har de relevante institutionelle og sociale partnere været inddraget løbende gennem processen under forskellige former:

- Workshop
- Bilaterale møder
- Netsted for fiskeriudvikling
- Interviewundersøgelse
- Inddragelse af Overvågningsudvalg
- National konference
- Høring af interessenter

Tabel 9 Partnerskabet

Høringsprocedure kronologisk	Høringsparter	Tidsplan
Workshop i Direktoratet for FødevarerErhverv	Alle relevante organisationer, myndigheder og institutioner	Januar 2006
Interviewundersøgelse	Fiskeriområder og akvakultur	Marts 2006
Møder med organisationer	Primært som led i arbejdet med et idékatalog for udviklingsmulighederne for dansk fiskeri og akvakultur	Foråret 2006
Møder med relevante myndigheder	Strukturfonde, landdistriktsprogram, miljø arbejdsmiljø, sikkerhed og turisme	Løbende i gennem hele perioden
National konference	Alle relevante organisati-	18. maj 2006

	oner og institutioner	
Drøftelse i overvågningsudvalg	Høring af Overvågningsudvalget for FIUF	Møde om strategi august 2006
Skriftlig høring	Alle relevante organisationer og institutioner	Juni-juli 2000

8.2. Parallel partnerskabsproces for national strategi og handlingsplan

Som led i vedtagelsen af Ny Regulering af dansk fiskeri er det politisk besluttet, at fødevareministeren skal udarbejde en handlingsplan for fiskeri- og akvakultursektoren, der med udgangspunkt i den nye regulering sætter fokus på de initiativer, der kan fremme øget værditilvækst i fiskeri- og akvakultursektoren, øget bæredygtighed i fiskeriet samt udnyttelse af vækstmulighederne i akvakultur.

Som grundlag for planen er der lavet et idékatalog, hvor erhvervet og andre med interesse for fiskeri og akvakultur har fremlagt konkrete forslag til hvilke udviklingsområder, der kan indgå i handlingsplanen. Idékataloget er udarbejdet i en åben proces, hvor der via hjemmesiden www.fiskeriudvikling.dk har været mulighed for at fremkomme med konkrete og underbyggede forslag til indholdet i kataloget. I forbindelse med udarbejdelsen af kataloget har det været afholdt en række bilaterale møder med relevante organisationer m.v.

Idékataloget har endvidere virket som inspirationskilde til udarbejdelsen af Fiskerifondsprogrammet. Såvel idékatalog som oplæg til dansk strategi under Den Europæiske Fiskerifond blev præsenteret på en national Fiskerikonference den 18. maj 2006.

8.3. Miljøvurdering af EFF-programmet

I medfør af EU-parlamentets og Rådets direktiv 2001/42 EF af 27. juni 2001 skal der gennemføres en vurdering af bestemte planer og programmets indvirkning på miljøet. Det nationale grundlag for miljøvurderingen er lov nr. 316 af 5. maj 2004 om miljøvurdering af planer og programmer med tilhørende vejledning fra miljøministeriet, juni 2006.

På grundlag heraf samt med henvisning til gennemførelsesbestemmelser for Fiskerifonden, annek I, part A er der gennemført en miljøvurdering af programmet..

Vurderingen omfatter ikke nye undersøgelser, men bygger på kendt og tilgængelig viden om fiskeri- og akvakultursektoren. Miljøvurderingen indeholder en kvalitativ beskrivelse af sektorens påvirkning af miljøet og en vurdering af ændringer i miljøpåvirkningen som følge af programmets implementering.

I forbindelse med en offentlig høring af forslag til operationelt program i oktober 2006 indgik der et forslag til miljøvurdering af programmet. På baggrund af høringen og efterfølgende dialog med Miljøministeriet et miljøvurderingen blev justeret og udbygget. Der er herefter iværksat en offentlig høring af miljøvurderingen på 8 uger i henhold til national lov om miljøvurdering af planer og programmer.

[Når resultatet af høringen foreligger, vil der blive redegjort nærmere for resultat og opfølgning her]

Resumé

Samlet peger miljøvurderingen på, at det er det primære fiskeri, der er den væsentligste faktor for miljøet. Der er et betydeligt energiforbrug hvortil kommer overudnyttelse af visse bestande, fysisk påvirkning af havbunden som følge af bundskrabende redskaber, utilsigtet bifangst samt udsmid.

Set ud fra en værdikædebetragtning anses energiforbruget at have en central rolle i den samlede miljøpåvirkning. Brændstofforbruget er især forbundet med fiskeriet, transport og køling. Kølebehovet er størst i detailledet og hos forbrugeren.

Miljøbelastningerne fra forarbejdningsindustrien er begrænset, idet der dog kan være dele af branchen, der med fordel kan udvikle renere teknologier, fx af hensyn til forbedring af spildevand eller reduceret energi- og vandforbrug.

Miljøvurderingen omfatter en beskrivelse af status for miljøet og en vurdering af programmets virkninger på en række miljøområder; Folkesundhed, biodiversitet, flora og fauna, jord, vand og luft samt kultur.

Et af de væsentligste mål med Den Europæiske Fiskerifond, som danner grundlaget for det danske program, er økonomisk, social og miljømæssig bæredygtighed i sektoren og det danske program har som vision at skabe rammerne for det størst mulige vedvarende udbytte af den danske fiskeri og akvakultursektor, hvor ressourcerne udnyttes under hensyn til målet om regional udvikling og bæredygtighed.

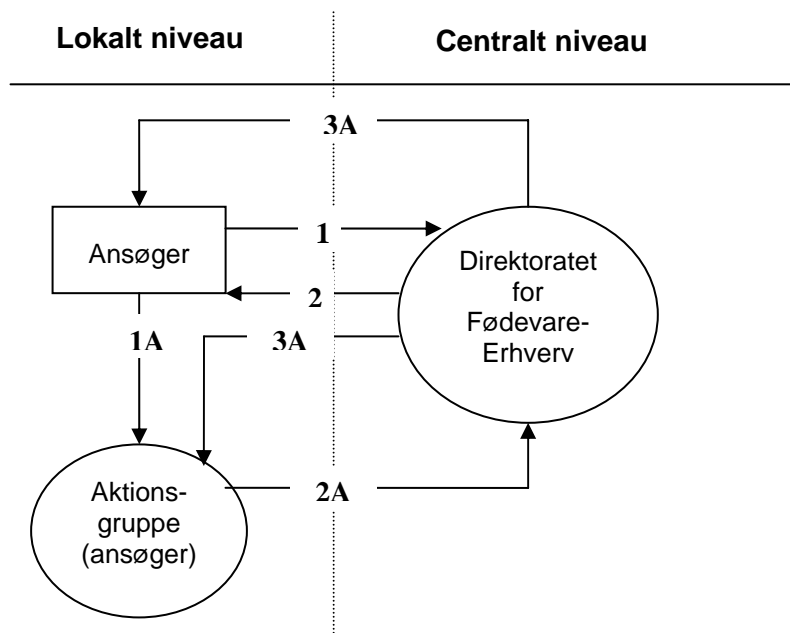
Programmets støtteordninger er således i vidt omfang orienteret mod miljøforhold og aktiviteter som kan udvikle sektoren uden at øge fiskeri- og akvakultursektorens miljøpåvirkninger pr. produceret enhed. En række foranstaltninger i programmet har til formål at reducere sektorens negative påvirkning af miljøet, herunder også arbejdsmiljøet. En betydelig kvantitativ forøgelse af produktionen, eksempelvis inden for akvakultur, vil dog kunne medføre øgede udledninger til miljøet.

Den samlede bedømmelse viser at programmet vil medføre positive og i nogle tilfælde væsentlige positive effekter. Det gælder af hensyn til biodiversitet, flora og fauna men også sikringen af kulturarven i små fiskerisamfund forventes programmet at ville påvirke i en positiv retning.

8.4. Administration

Administration af de indsatsområder, som ligger inden for rammerne af EFF følger en enkel administrationsmodel. Alle indsatser svarende til akse 1-3 i EFF-forordningen administreres af Direktoratet for Fødevare Erhverv. Ansøgninger til en bæredygtig udvikling af fiskeriområder behandles i samarbejde mellem særligt udvalgte lokale aktionsgrupper og Direktoratet for Fødevare Erhverv.

Figur 5 Diagram for behandling af ansøgninger

De i () anførte numre referer til figuren ovenfor.

Ansøgninger i henhold til forordningens akse 1-3:

Ansøgninger sendes til Direktoratet for FødevarerErhverv (1), der behandler ansøgningen og meddeler tilsagn eller afslag (2).

Ansøgninger i henhold til forordningens akse 4 (bæredygtig udvikling af fiskeriområder):

Ansøgningen sendes til den lokale aktionsgruppe (1A). Den lokale aktionsgruppe kan selv være projektholder og indgive ansøgninger til Direktoratet for FødevarerErhverv (2A).

Den lokale aktionsgruppe har til opgave at vurdere ansøgningen i henhold til den lokale udviklingsplan og indgive en indstilling til Direktoratet for FødevarerErhverv (2A). Direktoratets opgave er udelukkende at foretage en legalitetskontrol på grundlag af indstillingen fra den lokale aktionsgruppe.

Tilsagn eller afslag meddeles af Direktoratet for FødevarerErhverv (3A eller 2).

Administrativ koordinering

Administrationen af EFF-programmet og andre programmer, herunder struktur-fondsprogrammerne og landdistriktsprogrammet vil blive sikret en løbende koordinering. Der er ikke taget stilling til hvordan koordineringen vil blive gennemført i praksis.

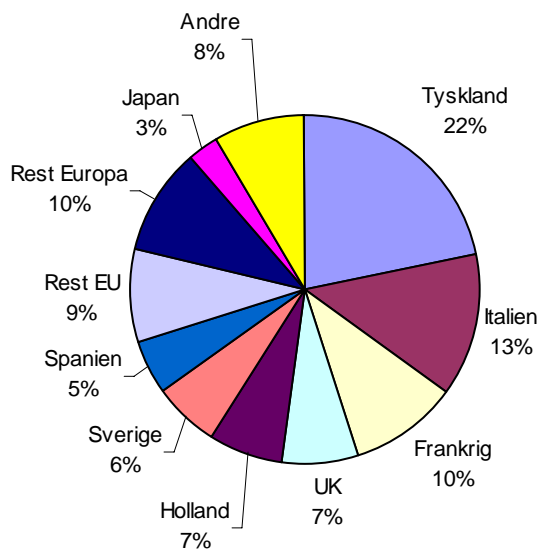
Men hensyn til foranstaltninger under forordningens akse 4, bæredygtig udvikling af fiskeriområder vil der ske en tæt koordinering med administrationen af landdistriktsprogrammets Leader akse, og der sikres en formaliseret informationsindsats mellem de centrale myndigheder (Direktoratet for FødevarerErhverv) og de lokale aktionsgrupper.

Dette gøres gennem etablering af et nationalt netværkscenter under Fødevarerministeriet i overensstemmelse med reglerne for implementering af lokale aktionsgrupper under forordningen for landdistriktsudvikling. Netværkscentret har til formål at sikre en løbende koordination mellem aktionsgruppernes arbejde.

Bilag 1

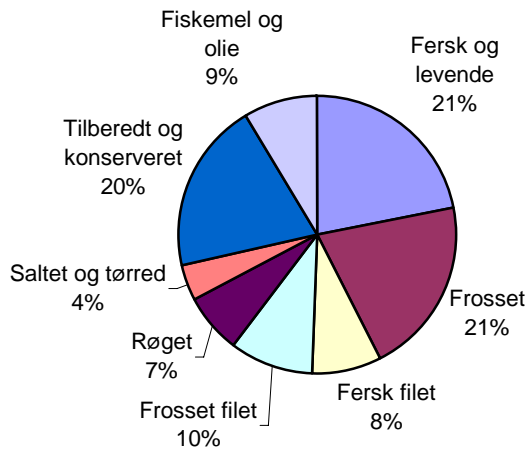
Danske fiskeprodukter afsættes både i Danmark og i udlandet. Forbruget af fiskeprodukter på hjemmemarkedet kendes ikke præcist, men skønnes at udgøre 430 mio. € (2001). Eksporten udgør 2336 mio. € (2003). Den totale afsætning er dermed 2765 mio. € med 85 % afsat udenfor Danmark.

Figur 6 Afsætningsmarked (værdi)

Kilde: Beregnet på grundlag af: Nielsen, Max Kortlægning af den globale handel med fisk og fiskeprodukter. Rapport nr. 173, Fødevarøkonomisk Institut, 2005

Figur 7 Produktform (værdi)

Kilde: Beregnet på grundlag af: Nielsen, Max Kortlægning af den globale handel med fisk og fiskeprodukter. Rapport nr. 173, Fødevareøkonomisk Institut, 2005

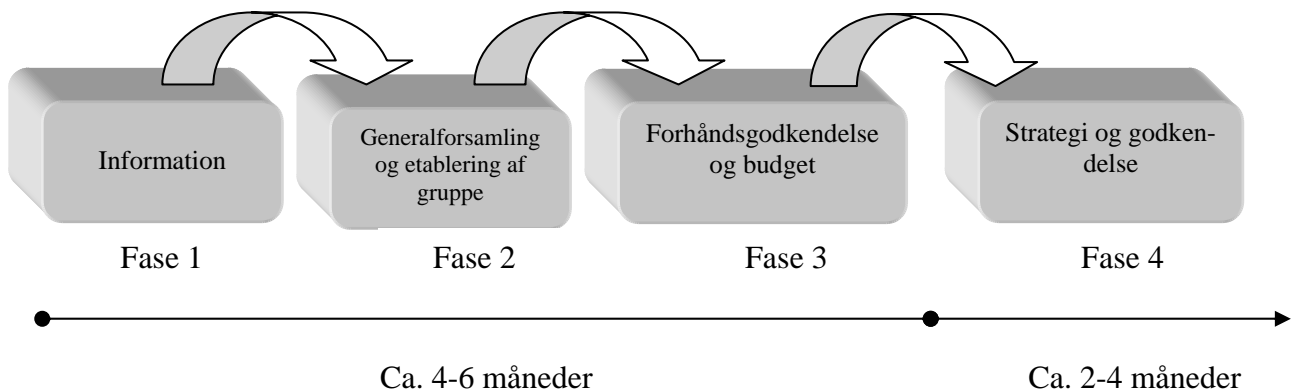
Bilag 2

Procedure for udpegning af fiskeriområder og etablering af lokale aktionsgrupper

Udpegning af fiskeriområder samt etablering af lokale aktionsgrupper i fiskeriområderne sker gennem en lokal proces, hvor det er de lokale aktører, der på eget initiativ danner aktionsgruppen og udpeger de konkrete områder, der skal omfattes af den lokale udviklingsstrategi.

Det er derfor ikke muligt på forhånd at udpege de områder der vil blive omfattet af strategierne. Der forventes etableret mellem 7 og 14 aktionsgrupper. Proceduren for iværksættelse af grupperne skal sikre, at områdernes størrelse opfylder forordningskrav og sikrer en effektiv implementering i fiskeriområderne. Procedure og tidsplan fremgår af figuren nedenfor. De nærmere detaljer om proceduren er beskrevet i det operationelle program.

Procedure og tidsforløb for etablering af lokale grupper

De første 3 faser forventes at vare mindst 4 måneder og op til et halvt år. Den efterfølgende strategiudarbejdelse inklusiv godkendelse forventes at vare op til cirka 4 måneder idet strategiarbejdet i fase 4 kan være påbegyndt i fase 3.

Bilag 3 Oversigt over kontekstindikatorer med angivelse af dataleverandører

Forkortelser	Administrativt, geografisk niveau
FD: Fiskeridirektoratet DST: Danmarks Statistik FØI: Fødevarøkonomisk Institut, KVL DFU: Danmarks Fiskeriundersøgelser DFFE: Direktoratet for Fødevarerhverv BVT: Bruttoværditilvækst BNP: Bruttonationalprodukt	1) N 1 = Nationalt niveau/NUTS 1 (hele (syd-) Danmark) 2) N 2 = Regionskommune/ NUTS 2 (i alt 5 regioner) 3) N 3 = NUTS 3 (i alt 11 områder) 4) NK = Ny kommune (i alt 98 ny kommuner)

A. Indikatorer	B. Data	C. Måleenhed	D. År	G. Administrativt geografisk niveau	H. Dataleverandør
Økonomisk udvikling, Danmark, alle sektorer	BVT	Mia. kr	2000-2004	N 1	DST
Økonomisk udvikling, Danmark, primært fiskeri ,akvakultur,fiske -industri og engrøshandel	BVT	DKK/€	2000 - 2004	N 1	DST
Arbejdsløshed, alle sektorer	Antal ledige og antal beskæftigede 18-66 år	procent	2004	N 1	DST

Akse 1.					
[Historiske og forventede fiskebestande for de vigtigste fiskearter fordelt på de vigtigste danske fiskeriområder]	Mængde og aldersfordeling	Mængde i 1.000 tons og antal individer fordelt på årgange og de vigtigste fiskearter samt de vigtigste fiskeområder	Årligt 2000 – 2004 og 2005 - 2007	N 1	DFU
Tilpasning af flådekapaciteten, alle fiskerier	Antal fiskefartøjer, alle fiskerier	Det enkelte, fysiske fiskefartøj	Årligt 2000 -2004	N 1	FD
Tilpasning af flådekapaciteten, alle fiskerier	Bruttotonnage for hele fiskeflåden	BT/BRT	Årligt 2000 -2004	N 1	FD
Tilpasning af flådekapaciteten, alle fiskerier	Motorkraft for hele fiskeflåden, totalt og fordelt på farvandsområder, herunder fjerne farvande	kW totalt og fordelt på farvandsområder, herunder fjerne farvande	Årligt 2000 – 2004	N 1 og farvandsområder incl fjerne farvande	FD
7. Udnyttelse af flådekapaciteten, alle fiskerier	Antal kilowatt dage (kilowatt x fisketid), totalt og fordelt på farvandsområder, herunder fjerne farvande	Antal kilowatt dage og procent (antal udnyttede kilowatt dage divideret med flådens totale kilowatt dage-kapacitet)	Årligt 2000 - 2004	N 1 og farvandsområder, incl. fjerne farvande	FD

Udvikling i fiskeflådens rentabilitet, alle fiskerier	Resultat før renter for hele fiskerflåden divideret med samlede aktiver i fiskerflåden, alle fiskerier (afkastnings-grad) og resultat før renter for hele fiskerflåden divideret med nettoomsætningen (overskuds-grad)	Procent	Årligt 2000 - 2004	N 1	FØI
Udvikling i BVT for det primære fiskeri		BVT i mio. DKK/€	Årligt 2000 - 2004	N 1	DST
Historisk udvikling i beskæftigelsen i det primære fiskeri fordelt på regioner og nykommuner samt tillige 1 – årig fremskrivning af beskæftigelsen på nationalt niveau.	Antal beskæftigede fordelt på mænd og kvinder	Antal fysiske personer og personer omregnet til helårsarbejdere	Årligt 2000 – 2004 og 2005 -2007	N 1 N 2 NK	DST/ FØI
Historisk udvikling i den personlige indkomst i det primære fiskeri og i fiskeindustrien fordelt på nykommuner samt tillige forventet personlig indkomst på nationalt niveau.	Gennemsnitlig personlig Indkomst pr. capita i det primære fiskeri og i fiskeindustrien ekskl. arbejdsløse	1.000 DKK/€	Årligt 2000 – 2004 og 2005-2007	Nykommuner (historisk) og N 1 (historisk og forventet)	DST
Andel medlemskaber af faglige orga-	Antal fysiske perso-	procent	2004	N 1	De faglige

nisationer i det primære fiskeri	ner, som er medlem af en faglig organisation/ antal fiskere totalt				forbund
----------------------------------	---	--	--	--	---------

Akse 2.					
Udviklingen i beskæftigelsen i akvakultur [fordelt på regioner og nykommuner].	Antal beskæftigede fordelt på mænd og kvinder	Antal fysiske personer	Årligt 2001 – 2004	N 1 N 2 NK	DST/FØI
Udledning af N [P og organisk stof] fra dambrug	Kg/produceret kg fisk	Kg	2004 og frem	N1	DST
Historisk udvikling i beskæftigelsen i fiskeindustrien og engrøshandel fordelt på regioner og nykommuner samt tillige 1 – årig fremskrivning på nationalt niveau.	Antal beskæftigede fordelt på mænd og kvinder	Antal fysiske personer og personer omregnet til helårsarbejdere	Årligt 2000 – 2004 og 2005 - 2007	N 1 N 2 NK	DST/ FØI
Historisk arbejdsstedstatistik for det primære fiskeri, akvakultur og fiskeindustri	Antal beskæftigede fordelt på mænd og kvinder	Antal fysiske personer og personer omregnet til helårsarbejdere	Årligt 2000 - 2004	N 1 N 2 NK	DST
10. Udvikling i BVT for akvakultur.		BVT i mio. DKK/€	?	N 1	DST, FØI
Udvikling i markedsandel, hjemmemarkedet, for fisk og fiskeriprodukter	Mængde og værdi, varebalance, tilgang	1.000 tons og mio. DKK/€	Årligt 2002 – 2004	N 1	DST/FD /FØI

	- afgang		(2000 - 2001 foreligger ikke)		
Antal producent-organisationer		Antal registrerede producent-organisationer	2004	N 1	DFFE/FD

Akse 3					
Udvikling i forbruget af konsumfisk, inkl. akvakultur	Mængde i g pr. person pr. uge		Årligt fra 2004 og frem	N 1	Food Marketing ApS
Samtlige danske fiskerihavne fordelt efter landingernes størrelse og fordelt på konsumfisk/ industrifisk, på danske og udenlandske landinger samt danske landinger i udenlandske havne	Mængde, værdi	Landingshavn samt 1.000 tons og mio. DKK/€	2004	N 1	FD
Historisk og 1-årig fremskrivning af økonomisk udvikling i det primære fiskeri	Landingernes mængde og værdi	1.000 tons og mio. DKK/€	Årligt 2000 – 2004 og 2005 - 2007	N 1	FØI/DFU
Historisk økonomisk udvikling i akvakultur	Produktionens mængde og værdi	1.000 tons og mio. DKK/€	Årligt 2000 – 2004	N 1	FØI
Historisk og 1-årig fremskrivning af	Produktionens	1.000 tons og mio.	Årligt 2002	N 1	FØI

økonomisk udvikling i fiskeindustrien	mængde og værdi	DKK/€	– 2004 og 2005 - 2007		O.K.
Historisk og forventet udvikling i uddannelse og videreuddannelse af fiskere.		Antal fysiske personer, der forventes at deltage i uddannelse til det blå bevis og i efteruddannelse vedr. det primære fiskeri, herunder 3 – ugers lovpligtigt Sikkerhedskursus og erhvervsfiskeruddannelsen	Årligt 2000 - 2004 og 2005 - 2007	N 1	Søfartsstyrelsen

32. Historiske og forventede fiskebestande for de vigtigste fiskearter fordelt på de vigtigste danske fiskeriområder	Mængde og aldersfordeling	Mængde i 1.000 tons og antal individer fordelt på årgange og de vigtigste fiskearter samt de vigtigste fiskeri-områder	Årligt 2000 – 2004 og 2005 - 2007	N 1	DFU
33. Antal overnatninger på hoteller, campingpladser, m.v. samt antal overnattende fritidsbåde	Antal	Antal overnatninger og antal gæstende både i lystbådehavne	2000 - 2004	NK	DST
34. Antal årligt udstedte fisketegn	Antal årligt udstedte fisketegn fordelt på danske og udenlandske lystfiskere samt fisketegnets varighed (1 dag, 1 uge eller 1 år)	Antal fisketegn i hver gruppe	Årligt 2000 - 2004	N 1	FD